

משרד החינוך
האגף לתרבות תורנית

מדי חודש בחודשו

עורך: אריה וינברגר

גיליון 170 - כסלו-טבת התשס"ז

חברי המערכת: הרב אליהו אביעד, מלכה אהרונסון, ד"ר אברהם גוטליב, שילה הרשושנים, הרב אריה וינברגר,
שמעון עזר, ד"ר עמנואל בן נאה, שמחה סיאני, חנה תובל-מרמלשטיין
עיצוב עטיפה, סדר וגרפיקה: סטודיו "שושנה שחר"
הוצאה לאור: מחלקת הפירסומים, משרד החינוך

כתובת למכתבים: הרב אריה וינברגר, האגף לתרבות תורנית, משרד החינוך
רח' כנפי נשרים 22, ירושלים 95464
אתר האינטרנט של האגף לתרבות תורנית: www.education.gov.il/toranit
© כל הזכויות שמורות

נא לשמור על קדושת הגיליון

ירושלים, כסלו התשס"ז

תוכן העניינים

5	תאריכים ומאורעות בחודשי כסלו-טבת
11	בדרך האתרים - מס' 14
14	חומר עיוני למדריכה
	דינים
16	מדיני חנוכה
18	לוח המודעות מס' 152 - תשבץ חשוון-כסלו
19	פסיפס קהילות ישראל - יהודי סוריה ולבנון - חלק ב'
23	פעולות
23	א. חגי תשרי
30	ב. פרשת השבוע
39	תקשורת בין אישית
42	תפזורת - מידות ותכונות אופי במקרא
43	מלאכות יד
46	חומר עזר
48	פתרונות לתשבץ כסלו-טבת

תאריכים ומאורעות בחודשי כסלו-טבת

(אירועים ואתרים)

חודש כסלו הקדמה

חודש כסלו הוא החודש השלישי למניין החודשים מחודש תשרי והחודש התשיעי למניין החודשים מחודש ניסן.

יש המקשרים בין כסלו לבין המילה כסל שפירושו "בקשת הלב" מהפסוק באיוב "הלא יראתך כסלתך" (איוב ד: ו) כשהכוונה היא לבקשת תוחלת למטר. באשורית פירושו קשת.

מזל החודש: קשת

לפי שהוא חודש הגשמים ובו נראית לעיתים הקשת בענן.

אירועים

ה בכסלו תש"ט (1949) - נפתח כביש הגבורה לעיר הבירה במלחמת השיחרור.

כביש הגבורה נועד לעקוף את המחסום של הלגיון הירדני באזור לטרון, בדרך לירושלים. ראשיתו בדרך עפר שנשללה במהלך הקרבות, ממושב בקוע, הסמוך לתל גזר, אל בית מאיר בהרי יהודה.

שמו העממי היה "דרך בורמה", כשם הדרך שסללו הבריטים בימי מלחמת העולם השנייה, אל הכיס הבריטי הנצור בבורמה, כדי לעקוף את הדרך הראשית שהייתה בשליטת היפנים.

דרך זו שנפרצה בגבורה רבה של הלוחמים שגילו את התוואי ואחר כך הכשירוהו לדרך, איפשרה להעביר אספקה אל העיר הנצורה. במקביל לדרך בורמה הוקם "מפעל השילוח" (קו צינורות עם שתי תחנות שאיבה, שעקף את לטרון מבריכה ליד חולדה ועד שער הגיא), שאיפשר הזרמת מים לירושלים הנצורה.

תוואי דרך בורמה הוכשר לסיורים במסגרת פארק רבין שכולל את כל אתרי הקרבות של תש"ח בואכה ירושלים.

יו בכסלו תש"ח - כט בנובמבר 1947 - עצרת האו"ם החליטה על חלוקת ארץ-ישראל והקמת מדינה יהודית.

לאחר שבריטניה העבירה את בעיית ארץ-ישראל להכרעת האו"ם בעקבות מלחמת המחתרות ובעיקבות לחץ בינלאומי, מינתה העצרת הכללית של האו"ם וועדה מיוחדת לבדוק את הבעיה על בוריה ולהגיש הצעות. רוב חברי הוועדה החליטו על חלוקת ארץ-ישראל לשתי מדינות - יהודית וערבית - והשארת ירושלים בפיקוח בינלאומי.

חרף האופי המקוטע והמוגבל של השטח שהוקצה ליישוב היהודי בתוכנית החלוקה, קיבלה הנהגת היישוב את התוכנית ויהודים רקדו משמחה בחוצות הערים והיישובים בכל רחבי ארץ-ישראל.

לעומת שמחת היהודים דחו הערבים לחלוטין את התוכנית. למחרת ההצבעה פתחו הערבים במעשי איבה נגד היהודים, וכך החלה מלחמת העצמאות.

יט בכסלו תשס"ד (2003) - תפיסתו של הרודן סאדם חוסיין.

במסגרת התקפה על עיראק המכונה "מבצע חופש לעיראק", פלשו חילות קואליציה של מדינות רבות בראשות ארצות הברית ובריטניה, על מנת להפיל את משטרו של סאדם חוסיין ולאתר נשק להשמדה המונית.

הרודן סאדם חוסיין נתפס והועמד למשפט על מעשיו נגד בני עמו והוא צפוי לעונש מוות. כיבוש בגדד, עיר הבירה של עיראק, נפילת השלטון ולכידת סאדם עצמו, לא הביאו לסיום הלחימה.

גורמי מחתרת שפעלו ברחבי עיראק גרמו למאות הרוגים בקרב חיילי הקואליציה ולאנפי הרוגים מבין תושבי עיראק.

בחודש אפריל 2004 החלה התקוממות שיעית באחדות מערי עיראק וזו גרמה לאובדן שליטה של כוחות הקואליציה ולחטיפתם של אזרחים זרים כבני ערובה.

אי מציאת נשק להשמדה המונית והמשך שהיית כוחות הקואליציה על אדמת עיראק, גרמה לירידת הפופולאריות של ארצות הברית שם.

כה בכסלו - ג' תקצ"ו, 164 לפני הספירה - חנוכה.

חג החנוכה נחוג במשך שמונה ימים, מ-כה בכסלו עד ב או ג בטבת (תלוי אם חודש כסלו של אותה שנה חסר או מלא), לציון ניצחוננו של יהודה המכבי וחילו על היוונים והמתיוונים ולזכר טיהור המקדש וחנוכתו ב-כה בכסלו בשנת 164 לפסה"נ.

ניצחונם של המכבים הביא לשיחורה של ארץ יהודה משיעבוד זרים, לביטול הגזירות שגזר אנטיוכוס הרביעי (אפיפנוס) על היהודים (איסור של שמירת השבת, איסור ברית מילה ועוד), לחידוש העבודה בבית המקדש ולכינונה של מדינה יהודית עצמאית.

ב-כה בכסלו, כאשר נכנסו המכבים להיכל המחולל, לא יכלו להדליק את נרות מנורת המקדש, כי לא מצאו שמן טהור מפני שהיוונים טימאו את כל השמנים. נמצא רק פך שמן טהור אחד בחותמו של הכהן הגדול, שאמור היה להספיק ליום אחד. ונעשה להם נס והשמן דלק שמונה ימים (ראה תלמוד בבלי, מסכת שבת כא, ע"ב). מקור השם "חנוכה" בחנוכת המזבח. ויש המסבירים: חנוכה - חנו כה: המכבים וצבאם חנו ב-כה בכסלו לאחר ניצחונם. מלחמתם של המכבים הייתה על רקע רוחני. לא היה זה מאבק מתוך רצון להשתלט, אלא מאבק מתוך רצון לחיות חיי יהדות מלאים ולהתנער מכל כפייה של שלטון זר. לזכר נס פך השמן, המסמל את הפן הרוחני הזה של החג, אנו מדליקים את נרות החנוכה. בנוסף ליום חנוכת המזבח בחנוכת בית חשמונאי אירעו ביום זה מאורעות רבי משמעות בעבר הקדום של עם ישראל. ב-כה כסלו נתסיימה מלאכת המשכן במדבר, וכן חנכו את המזבח וההיכל בימי חגי הנביא.

אתרים

ג בכסלו תרס"ב (1902) - נוסדה סג'רה (אילניה).

רקע היסטורי

אילניה - כיום מושב בגליל התחתון, נמצאת 2.5 ק"מ דרומית לצומת גולני.

על גבעות סג'רה שכן כפר יהודי בתקופת המשנה והתלמוד, ועל יסודותיו נבנה הכפר הערבי שג'רה. אדמות הכפר נמכרו ליהודים ב-1890 ואלה חיפשו להן קונים. לאחר כעשר שנים רכשה החברה להתיישבות יהודית, יק"א, כ-17 אלף דונם מאדמות סג'רה, במטרה להקים בה מרכז אזורי להתיישבות יהודית בגליל התחתון. המרכז אמור היה להכיל חוות הכשרה לפועלים, מרכז מינהלי ומושבה שתתבסס על גידולי פלחה.

החווה להכשרה חקלאית נבנתה על מיבנה הח'יאן שהיה במקום. מנהלה הראשון, חיים מרגליות (קלוורסקי) יזם רכישת אדמות נוספות בגליל התחתון, והפעיל את השיטה הניסיונית להחכרת אדמות, שיטת האריסות: הפועל קיבל כהלוואה אמצעי ייצור וצורכי מחייה, עד הקציר. רק לאחר שהוכיח את יכולתו להגיע לעצמאות כלכלית קיבל את הקרקע לרשותו. בשיטה זו הוקמו מושבות הגליל התחתון המזרחי.

המושבה סג'רה, לימים אילניה (שג'רה פירושו עץ בערבית), נוסדה ב-1902 (עלייה ראשונה) בידי קבוצת אריסים שהוכשרה לכך ביחווה לדוגמה. כל אריס קיבל כ-250 דונם אדמת פלחה לעיבוד. בין הפועלים הראשונים בחווה והמתישבים הראשונים במושבה היו אנשי היישוב הישן מצפת, אנשי העלייה הראשונה, קבוצת עולים מכרדיסטן ושמונה משפחות גרים. שתי הקבוצות האחרונות נודעו ביכולת ההסתגלות שלהן לאזורים בעלי תנאים קשים ולכן הובאו להיות דוגמה לאחיהם המתישבים.

אנשי העלייה השנייה, וביניהם דוד בן-גוריון, הגיעו לסגירה בשנים 1905-1912 בעיקבות הקריאה 'הגליה'. באותם ימים ניהל את החווה אליהו קראוזה, לימים, מנהל "מקווה ישראל" והיא הייתה כר להגשמת רעיונות העבודה העברית והשמירה העברית. בסגירה השיגו הפועלות הצעירות לראשונה שוויון בעבודה. מניה וילבושביץ-שוחט, יוזמת רעיון השיתופיות, ה'קולקטיבי', קיבלה על אחריותה את הפעלת הקולקטיב בחווה ב-1908. במסגרתו פעלו חברי האירגון הסודי בר-גורא, ולאחריו השומר שנאבקו למען שמירה יהודית על המושבות והשתחררות מעול השמירה הצ'רקסית והערבית. בחוות סגירה קיבלו עליהם חברי בר-גורא לראשונה את תפקיד השמירה המאורגנת. כמו כן חלה בחווה לראשונה התארגנות פועלים ואיכרים יהודים על פי עיסוקיהם החקלאיים: 'החורשי', 'הרועה' ו'אחיסמך' - הצרכנייה הקואופרטיבית הראשונה.

המושבה ידעה תלאות רבות בזמן מלחמת העולם הראשונה (1914-1918), במאורעות תרפ"ט (1929) ובמאורעות 1936-1939. האוכלוסייה הערבית העוינת מהסביבה התקיפה את המושבה והסבה לה אבידות קשות בנפש וברכוש. המושבה סבלה גם ממצוקת מים בכל שנות קיומה. בשנים שחונות נאלצו האיכרים להרחיק עד מעיינות עין פחורי (כדורי) כדי להביא מים. משכשלו הניסיונות למצוא מים והמאמצים להרחבת המושבה לא נשאו פרי, נאלץ הדור הצעיר לעזוב.

במלחמת העצמאות הכפר הערבי הגדול לוביה ששכן מזרחה לצומת גולני שלט על הדרך לטבריה ואיים על סגירה.

קאוק'גי, מפקד הכוחות הערביים, ערך התקפה גדולה על סגירה. הוא נוצח על ידי כוחות חטיבת "גולני" ואנשי יישובי הסביבה.

ערביי לוביה ברחו, סגירה שוחררה והדרך נפתחה.

לימים התיישב על חורבות לוביה גרעין של הקיבוץ הדתי שנקרא "לביא". לאחר המלחמה שוקמה המושבה והורחבה ושמה הוסב לאילניה. בשנות ה-50 הוקמה האגודה השיתופית, ומושב אילניה החל לפעול במסגרת המועצה האזורית גליל תחתון. היום רק חלק קטן מן התושבים באילניה מתקיים מחקלאות.

האתר מרכז ההדרכה ע"ש דוד בן-גוריון

לפני כמה שנים הוחלט על שימורן של המושבה והחווה כאתר לאומי. מושב אילניה מוסב בימים אלה לכפר תיירותי, והמועצה לשימור מיבנים ואתרי התיישבות מבצעת עבודות שימור ושיחזור במיתחם ההיסטורי של המושבה. המושבה מציגה מושבה טיפוסית מראשית המאה, ובה מסלול טיול בן 13 נקודות: (1 נקודת תצפית; 2 בית הקברות של המושבה מימיה הראשונים ועד היום; 3 חוות סג'רה (חוות השומר) משמשת כיום

בסיס חינוך של צה"ל והביקור בה מצריך תיאום מראש; 4 מעיין הכפר שמימיו לא הספיקו בשנים שחונות. מעל מעיין השיכבה נמצא מיבנה מרשים בסגנונות בנייה שונים ולידו תל עתיק ובו שרידי בית כנסת מתקופת המשנה; 5 מערת בית הבד ושרידיו של בית בד (נראה פעל מהמאה השביעית לפסה"ג עד למאה הראשונה לספירה) ומערכת של קברים עתיקים; 6 מערת המנורה, בה חקוקה מנורה; 7 בית ספר מ-1922 בתקופת מאורעות שנות 1936-1939. הוקמה מעל המיבנה עמדת תצפית; 8 המקוה - מערת קבורה שהוסבה לבור מים וטוויחה. עם הקמת המושבה הכשירה יק"א את המקום למקוה עבור המתישבים שומרי המצוות. בימיה הראשונים של המושבה התרכזו כאן מוסדות הכפר, הטאבון המרכזי, בית המרחץ ובור המים. במערות הסמוכות גרו פועלי העלייה השנייה, כאן הושבעו חברים חדשים לאירגון בר-גיורא ובמלחמת העצמאות שימש המקוה כמטה הפיקוד; 9 בריכת המים שהוקמה בשנות ה-40; עמדת שמירה כפולה שהייתה חלק ממערך ההגנה על היישוב; 10 חצרו של האיכר סיני רוגוצ'בסקי, אצלו עבד בן-גוריון כפועל; 11 ביתה של משפחת קורקין, אבי הגרים. הגרים באו מאסטרטאכאן שברוסיה, היו בין ראשוני המושבה והתערו בה; 12 מרכז ההדרכה ובו חדר עיון שוכן בביתו של האיכר נפתלי פבריקנט. הבית נבנה ב-1922.

אתר הנצחה

כ-2 ק"מ מצפון למושב - צומת גולני ברכס תורעאן (נטופה).

אתר הנצחה של חטיבת גולני הכולל אנדרטה, מוזיאון, ארכיון ומגרש כינוסים.

ניתן לטייל בדרך המצויה בנוף יער בית קשת שהוכשרה על ידי הקרן הקיימת לישראל.

חודש טבת

הקדמה

חודש טבת הוא החודש הרביעי מחודש תשרי והחודש העשירי למניין החודשים מניסן. מקורו של השם מלשון טביעה ושקיעה בבוץ מחמת הגשמים ויש אומרים השם בא מהמילה טובה. **מזל החודש:** גדי. משום שבו יוצאים הגדיים למרעה, ויש שחושבים מפני שהשמש נמצאת בתקופה זו בחוג הגדי.

אירועים

ג בטבת - ח דחנוכה - זאת חנוכה.

היום האחרון של חנוכה נקרא "זאת חנוכה" מפני שמסיימים באותו יום את פרשת הנשיאים וקוראים בה "זאת חנכת המזבח ביום המשח אותו" (במדבר ז: פד). והטעם שקורין בחנוכה בפרשת הנשיאים, אף על פי שהנשיאים הקריבו את קורבנותיהם בניסן, הוא משום שלפי המסורת נשלמה מלאכת המשכן ביום כה בכסלו, הוא היום בו קרה נס חנוכה ויש בזה רמז לחנוכת המשכן (טור סימן תרפד על פי הפסיקתא).

י בטבת - יום צום.

בשנת 584 לפנה"ס נבוכדנצר מלך בבל החל במצור על ירושלים, המצור נמשך שלוש שנים עד שתושבי ירושלים נכנעו וחומת העיר נפלה. כתוצאה מכך נלקח עם ישראל לגלות לבבל, ובכך נותקה ישיבתם הרצופה של היהודים במשך 850 שנה בארץ-ישראל.

עשרה בטבת הוא אחד הימים שחז"ל קבעו בו צום לזכר המצור על ירושלים שבעיקבותיו חרב הבית הראשון בחודש אב של אותה שנה.

חכמי ישראל הסמיכו ימי פורענות נוספים לאלה שנקבעו במסורת הדורות. לאחר השואה שפקדה את עמנו בימי מלחמת העולם השנייה, כאשר יותר משישה מיליון יהודים נרצחו בידי הנאצים (ימ"ש) החליטה הרבנות הראשית לישראל לקבוע יום זה כ"יום הקדיש הכללי" לזכר אלה שלא נודע יום מותם בשואה. ביום זה מדליקים נר נשמה ולומדים משניות לעילוי נשמות הקרבנות.

עצם זה שאנו זוכרים ומוקירים את כל ישראל שמקום קבורתם לא נודע ומרגישים קשר ומזדהים עם סבל החורבן של ירושלים והמקדש, הרי זה מעיד כי עם ישראל ערבים זה לזה במשך כל הדורות וחשים ערבות ואחריות כלפי כל אדם ואדם מישראל ללא הבדלי דור, מין, עדה, גיל - שרשרת שאינה נפסקת.

בדרך האתרים - מס' 14

נא לזהות את האירועים, האישים והאתרים הקשורים, ישירות או בעקיפין, לחודשי כסלו-טבת המרומזים בכל השאלות הבאות, לכתוב משפט אחד או שניים ולשלוח למערכת עד סוף חודש כסלו. יזכה בפרס - המצליח לפתור שש חידות.

הוא נולד בארץ הזאת, נאלץ לברוח ממנה, לחזור אליה בדאגה, ולרדת שוב ממנה בגלל שנאת בנים. משאלתו הייתה לשוב הבייתה ואפילו בארון. וכך באמת נעשה.

הוא היה גוי אמיתי, עם אישורים וקבלות, כמו שאומרים - לחם, ועוד איך! באי שהפך לאימפריה. זאת עשה במאה ה-14. גם הוא ביקש להיקבר בארצנו שלנו, ובכדי לא להכביד ציווה שליבו יועבר וייקבר בעיר הקודש. התכירוהו?!

בלי ניקוד היינו בטעות חושבים שהשם הוא כשם משפחתו של הנווט השרוי עדיין במיסתורין, או בשמה של גיודאית ידועה. למה נאריך? בפרשת 'ויגש' מתפרסמת, באופן רשמי, רשימת בני משפחת האיש שהוזכר בשורה הראשונה בחידונו זה. ושם מסתתר לו, בסוף קבוצת אחים כמו בלע ובכר, גם הוא. אבל, מה מוזר הדבר, האיש שאותו אנו מחפשים נולד לאותה אומה של הגוי שהזכרנו, בהודו הרחוקה. אמו (וגם הוא) אהבה את, 'ספר הספרים' ושתלה בשמו, במקום טוב באמצע, את השם מסוף ספרנו, והוא בדרכו המרתקת הגיע לאותם נופים של בני יעקב. חלומו היה שימונה למפקד בצבא היהודים כשזו תקום מדינתם. מה דעתכם?!

הם חיו בממלכה גדולה ורחבה, בצילו של הצלב, והם קראו גם קראו 'בירית הישנה', ובהדרגה עשו צעדים ראשונים בכיוונה.

השבת ושמירתה היו הצעד הראשון, שהרי כך כתוב בתחילת ספר 'בראשית'. אבל השכנים הטובים לא אהבו, בלשון המעטה, את המוזרות הזאת. והם מצאו את דרכם לארץ האבות. אחת מהן הגיעה לארץ נחלי מים, אבל נלוו למים נחלי יתושים והמוות עלה בחלונם. הם שילמו לו במיטב חלבם ודמם, אבל את אדמת ארץ האבות לא נטשו! אחוזתם שם בצפון, ליד האגם, התכירו?!

אברהם וגם יצחק ניסו להוציא לחם מן הארץ הזאת.
פחות ממאתיים מילימטרים היא המתנה שהשמיים מוכנים להקציב לה מאז ועד היום.
לפני תשעים שנה הם הגיעו, ממש מקצה העולם, והם הרוו אדמות אלה בדמם,
וגם בדם סוסיהם, על מנת לפתוח דף חדש בתולדות הארץ הזאת.
חבריהם ורבים אחרים, כולל בני אברהם ויצחק, צעדו בגאווה בחג החנוכה בירושלים,
משכונת רוממה ועד לשער יפו. ברוכים הבאים! מי אתם?!

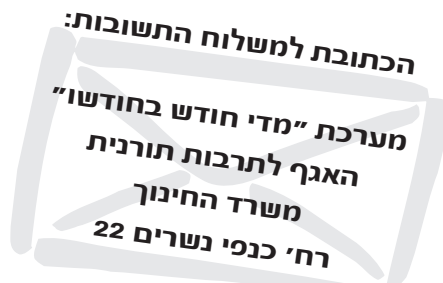
כי בסוכות הושבתי את בני ישראל, כולנו יודעים! אבל גם הוא,
הבן החוזר מקרוב-שהוא-רחוק, לפגישה עם אח שאולי-לא-באחוה, מקים לו,
במקום טוב על גבול ארץ האבות בארץ האבות סוכות. אזהרה קטנה - אל תנסו לשרות עמו!!

היא מהעתיקות בארץ. בגלל שמיקומה מצויין, ובל נשכח -
ויש בה מים רבים. פעמים הייתה זו ממלכה קטנה שעשתה צרות גדולות לשכניה,
ויש קבלות על כך מהארכיון המצרי המרכזי.
פעמים הייתה מעין עיר בירה לשבטים ישראלים ובראשה
מלך הדומה לקוף (סליחה). בספרנו-שלנו עשו בה מי שעשו דין-בלי-חשבון,
השנוי במחלוקת. אבל לשם מה צריך היה לבוז את העיר לאחר הטבח - הה??

הכתוב מחייך אלינו באירוניה חצי גלויה. הוא, והוא ראש חמולה מכובדת,
מגיע למקום ששמו קשור בהסתכלות נכונה, ואילו הוא לא פוקח,
וכשהוא מתפכח, הוא מכיר! ובמלוא האחריות והכנות
מודה בהעלמת לב ועין ממצוקת נשמה מייחלת.

נאחל לעצמנו אהבת הארץ, נופיה ויושביה, ונקווה שאמת מארץ תצמח.

ד"ר עמנואל בן-נאה

או באמצעות הדואר האלקטרוני: aryehwe@education.gov.il

פתרונות לחידון בדרך האתרים מסי 12

1. **יצחק שדה (לנדסברג) - 1888-1971** נודע בכינוי "הזקן" היה ממפקדי אירגון ה"הגנה" וממייסדי הפלמ"ח. יצחק שדה היה בעל כושר גופני גבוה והיה ממייסדי הפועל. לאחר תקופת הבלגה ראשונית במאורעות תרצ"ו-תרצ"ט, ה"הגנה" החלה בפעילויות התקפה נגד הפורעים. בירושלים ובסביבתה הוקמו קבוצות של חברי ה"הגנה" שנקראו "הנוודות" בפיקודו של יצחק שדה. חברי "הנוודות" לא המתינו לתוקפים ביישובים יהודיים, אלא ארבו לתוקפים מחוץ לגדרות וכן יצאו לתקוף כפרים שנתנו מיסתור לפורעים. בהמשך יזם יצחק שדה את הקמת פו"ם שהפך לפלמ"ח והיה מפקדו עד שנת 1945. הוא נקבר בקיבוץ גבעת ברנר. על שמו נקראים הקיבוצים "משאבי שדה" ו"ניר יצחק" בנגב ומושב "שדה יצחק" בשרון. ברמת-גן קרוי רחוב על שמו.
2. **יצחק טבנקין 1887-1972** אחד מהוגי הדעות החשובים ומהמנהיגים הבולטים של התנועה הקיבוצית. טבנקין היה בין מייסדי פועלי ציון בפולין והיה תומך נלהב בהתיישבות חקלאית. הוא עלה לארץ-ישראל ב-1911, עבד כחקלאי במושב והצטרף לאירגון "השומר", לאחר מכן לגדוד העבודה של יוסף טרומפלדור. בשנת 1921 היה לאחד ממקימי קיבוץ "עין-חרוד", שלימים היה למרכז של הקיבוץ המאוחד. טבנקין תמך בכל לבו ברעיון ארץ-ישראל השלמה. על שמו קרוי היישוב יט"ב (יד יצחק טבנקין) בבקעת הירדן.
3. **ליל הגשרים -** בלילה שבין 16 ל-17 ביוני 1946, כשנה לאחר סיום מלחמת העולם השנייה נסגרו שערי הארץ ונאסרה לחלוטין עליית יהודים אליה. תנועת המרי העברי (איחוד שלוש המחותרות) הגיבה בפיצוץ הגשרים שחיברו את ארץ-ישראל עם הארצות השכנות. במהלך המבצע פשטו לוחמי יחידת הפלמ"ח על 11 גשרים. עשרה מהם פוצצו בהצלחה, אולם הפעולה השתבשה ליד אכזיב ו-13 לוחמים נהרגו מחומר נפץ שפוצץ על ידי כדורי הנוטרים הערבים. שאר הלוחמים נסוגו לעבר הקיבוצים "חניתה" ו"מצודה" והסתתרו במערות עד שתעבור הסכנה.
4. **מבצע תמוז** היה הכינוי למבצע השמדת הכור הגרעיני בעיראק על ידי חיל האוויר של ישראל. בין משתתפי המבצע היה גם אלוף משנה אילן רמון ז"ל, האסטרונאוט הישראלי הראשון - הגאה בזהותו היהודית, שהמריא לחלל ונספה בהתרסקות החללית. לאחר מלחמת המפרץ בשנת 1991 והפלת משטרו של סאדם חוסיין בשנת 2003 על-ידי האמריקנים. איש אינו מטיל ספק בכך שהמבצע שינה את מאזן האימה הגרעינית לשנים רבות.

שמות הזוכים בחידון "בדרך האתרים" מסי 12

רות כ"ץ - עפרה

אריאל בולשטיין - ראשון לציון

חומר עיוני למדריכה

האור הפנימי-רוחני שבנרות החנוכה

כשנכנסו יוונים להיכל טימאן כל השמנים שביהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי וניצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של פך, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים (שבת דף כא, ע"א).

נרות החנוכה שבחנוכייה, אינם סתם נרות או עוד נרות, הם משהו ערכי עמוק במיוחד. במשך הדורות, הולך וגובר ה"פירסומי ניסא" - פירסום הנס שבנרות החנוכייה מקבל מימד כלל ארצי בתרבות עם ישראל, בנוסף למימד הדתי. כמעט בכל מקום בארץ וגם בהרבה מקומות בחו"ל, רואים בשמונת ימי החג - שהוא מדרבנן, את החנוכייה שנכנסה היטב לתודעת הציבור והפכה לנחלת הכלל לשכבותיו. חג החנוכה בעיקרו, הוא חג האורים - חג של אור ושמחה. מבחינה מטאפורית כמשל, מהווה האור שם נרדף לתיאור של שמחה והרגשה פנימית טובה, דוגמת הביטוי הבינלאומי הידוע "האור שבקצה המנהרה". האדם מטבע ברייתו, מחפש את האור - את החיוב והשמחה ברגש ובמעש, מחפש ומוצא.

הרמב"ם, מבאר היטב בהלכות מגילה וחנוכה (פ"ד, הי"ב), את ייעודו של נר החנוכה:

מצוות נר החנוכה מצוה חביבה היא עד מאוד וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל-והודיה לו על הניסים שעשה לנו.

הבעת התודה של האדם, היא תוצר של רגש הבא מבפנים, מן הלב. ובמיוחד, הודייה מצד הגברא - האדם כלפי שמיא - הקב"ה על נס פך השמן, הבאה לידי ביטוי רגשי באמצעות נרות החנוכה. אור השמחה שבנרות החנוכה הוא מצוה החביבה על האדם עד מאוד.

חג החנוכה - חג האורים, הפך כמעט באופן מוחלט לחג של כלל ישראל על כל שכבותיו. בזכות הנרות, הולכת ומתחזקת האחדות של עם ישראל בימי החנוכה, ונמשכת גם לאחר מכן. כמעט בכל אירוע, יהיה אשר יהיה, מוזכר החג למאפייניו: סופגניות, לביבות וסביבונים, ובמיוחד החנוכייה שנוכחותה בולטת בהרבה מקומות ואירועים שונים. אורות החנוכה נשתרשו וממשיכים להשתרש עם השנים, בתודעת כלל ישראל. האור כאמור, מהווה מאז ומעולם ביטוי לשמחה, כאשר, האור הפנימי-הרוחני משליך ומשפיע ויוצר למעשה את האור החיצוני. שמחת האדם במאור פנים, היא תנאי לעבודת הבורא יתברך.

בתקופה מאוחרת יותר לנס פך השמן, נקראת מנורת החנוכה: "חנוכייה" כזכר למנורת המקדש. השם חנוכייה הוא למעשה: חנוך י-ה, עניין של חינוך, מחד גיסא, ועניין של חונכות, מאידך גיסא. צורת הפועל

לחנוך, הוראתה לחדש או להתחיל להשתמש. בסוגיה דנן, מדובר בחידוש הדלקת הנרות שהיו בבית המקדש. לצורת הפועל 'לחנוך', יש גם משמעות נוספת: ללמד ולהדריך. כך גם בנושא דידן: גם לחדש את הדלקת הנרות וגם להיכנס למסגרת חינוכית תורנית-ערכית.

נמצאנו למדים, שנרות החנוכה אשר חביבים הם עד מאוד בעיני אלוקים ואדם, יוצרים חביבות ושמחה מיוחדת ומאוחדת בעם ישראל. כל זה, בשילוב הולם של רוחניות בתוך הגשמיות, בשפע טוב של אור שתכליתו אורה ושמחה לכל השנה.

ד"ר אברהם גוטליב

כי באורך נראה אור...

מעשה ברי' נפתלי הקדוש, שחגר באבנט את בנו קודם חופתו, ואמר ברגש: דע בני, שלוש תקופות בחיי האדם מדליקים בהן נר! - "נר אלוקים נשמת אדם"

הראשונה - ביום כניסתו לברית-מילה (בן שמונה ימים),

השנייה - ביום חופתו,

השלישית - בעת פטירתו מן העולם (לי"ע).

קיים חילוק מובהק בין התקופות

בראשונה - אין לתינוק כל ידיעה ונגיעה,

בשלישית - כבר מאוחר, הוא איננו.

העיקרית - בכניסתך לחופה

והאבנט הוא הסמל והמשל - ראית את העבר ובע"ה צופה לעתיד...

כעת, אפשר לעשות תשובה ותיקון המידות, ביום שמחתך. ואם לא עכשיו אימתי?

והאמת, כי זה סיפורו של כל אדם ובכל עת.

הנר - משל לחיים וכיצד?

שלושה חלקים בנר - השמן, הפתילה והלהבה (שלושת מרכיבי החיים).

השמן - החלק החומרי-גשמי, מקור חירות הגוף, כוח מניע.

הלהבה - החלק הרוחני, התכלית, אור החיים, הנשמה העליונה,

ואילו הפתילה - מסמלת חיבור ביניהם, בין גשמי לרוחני ואי אפשר לזה בלא זה, בלי להבה - אין תכלית, בלי שמן - אין קיום.

אבל - המְשַׁקֵּעַ את הפתילה בשמן, מְשַׁקֵּעַ עצמו רק ברוחניות, אז תכבה הלהבה ויחשך עולמו, מאידך

אם יינתק הפתיל מהשמן, מתוך מאיסה בעולם החומרי תדעך הלהבה ותכבה, בהיעדר מזון.

רק שילוב נכון וחכם במידה, בין להבה ושמן, חומר ורוח, אור וחושך מאיר דרך חיים נכונה, וחג

האורים הוא האתגר - להאיר לכול.

שמעון בן יוסף

דינים

מדיני חנוכה

מצוות נר חנוכה מצווה חביבה וצריך אדם להיזהר בה, ולכן:

- א. חצי שעה קודם זמן ההדלקה אין לאכול וכמובן אין לעסוק בכל עיסוק אחר, ומשהגיע זמן ההדלקה אין ללמוד.
- ב. בלילה הראשון מדליק הנר הקיצוני מצד ימין, בשני מדליק נר הסמוך מצד שמאל ובו מתחיל ופונה לימין.
- ג. נוהגים להדליק בשמש, נר נוסף, מפני שאין אנו רשאים להשתמש וליהנות מנרות חנוכה אפילו לתשמיש קדושה. השמש חייב לעמוד גבוה או נמוך משאר הנרות.
- ד. יש להניח המנורה על פתח הסמוך לרשות הרבים מבחוץ משום פירסום הנס - "ומניחו בצד שמאל של הפתח - כדי שיהא מסובב במצוות" (מזוזה לצד ימין והחנוכייה לצד שמאל והמדליק באמצע).
- ה. מי שדר בקומה עליונה, מניחו במרפסת או חלון הפונה לרשות הרבים.
- ו. הנרות צריכים להיות שווים בגובהם.
- ז. יש להניח את החנוכייה למעלה משלושה טפחים (24 ס"מ) עד עשרה טפחים (80 ס"מ) שזוהי עיקר המצווה בבית. אך אם הניחם יותר מעשרה טפחים מהקרקע - כשר, אבל לא למעלה מעשרים אמה (=9.6 מטר) (על פי הגרא"ח נאה).
- ח. כל השמנים והפתילות כשרים לנר חנוכה ושמן זית מצוה מן המובחר. פתילות שהדליקו בהן פעם אחת מותר להדליק בהן למחרת וכן במותר השמן ניתן להדליק יום נוסף.
- ט. עיקר מצוותה להדליק בצאת הכוכבים. יש מקדימים (כגון בירושלים) להדליק בשקיעת החמה ובלבד שיתן מספיק שמן שתדלק חצי שעה לאחר צאת הכוכבים. כמובן גם כשמדליק אחר צאת הכוכבים או אחר חצי השעה שאחר צאת הכוכבים, צריך שידלקו הנרות לפחות חצי שעה.
- י. ידליק כשכל בני הבית מקובצים ביחד ויברך: ברכות 1) להדליק נר של חנוכה; 2) שעשה נסים. ו-3) בערב הראשון יוסיף ברכת "שהחיינו".
- יא. אפשר להדליק כל הלילה כל זמן שבני הבית ערים, ואם לא הדליק עד מאוחר בלילה ובני ביתו ישנים, ידליק בלא ברכה.

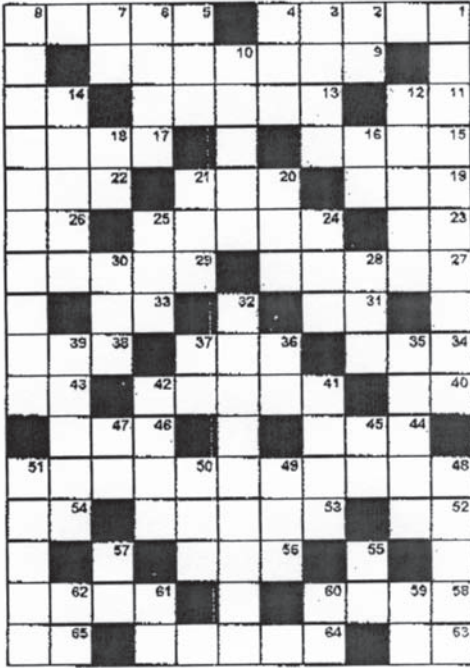
- יב. לאחר שהדליק את נר החיוב של אותו לילה, בעוד שמדליק את שאר הנרות, יאמר "הנרות הללו" בנוסח שיש בו ל"ו תבות. אחרי ההדלקה אומרים "מזמור שיר חנוכת הבית" ו"למנצח בנגינות מזמור שיר" ובעדות אשכנז אומרים "מעוז צור".
- יג. מי שאין לו בכל ימות החנוכה הרבה שמן כדי שידלקו כל הנרות שיעור הזמן החייב בהדלקה, יתן בנר הנוסף באותו יום שמן כשיעור החייב בהדלקה, ומה שנשאר לו יחלק לשאר הנרות.
- יד. בערב שבת תמיד מדליקים נר חנוכה קודם לנרות השבת. אבל במוצאי שבת בבית הכנסת, בראשונה מדליקים נר חנוכה ובבית מבדילים בראשונה ואחר כך מדליקים נר חנוכה.
- טו. אורח המתאכסן אצל בעל הבית משתתף בפרוטה או שבעל הבית מקנה לו חלק בשמן.
- טז. בעל הבית שידוע שיתאחר לבוא יכול למנות את אשתו כשליחו להדליק במקומו.
- יז. כל שמונת ימי חנוכה אומרים הלל שלם ומוסיפים "על הניסים" בתפילה ובברכת המזון.
- יח. בכל יום מימי חנוכה קוראים בפרשת הנשיאים.
- יט. נוהגים לאכול מאכלי חלב זכר למעשה יהודית. כמו כן אוכלים לביבות וסופגניות מטוגנות בשמן, זכר לנס פך השמן.

לוח המודעות מס' 152

תשבץ חשוון-כסלו

מאוזן: (1) הלא הוא רבי שמואל אליעזר הלוי איידלס (1632-1553), מחבר פירוש על השי"ס המודפס ברוב המהדורות, נפטר בה-בכסלו שצ"ב (ר"ת); (5) הוא חודש כסלו למניין יציאת מצרים; (9) אחת האמהות, יום פטירתה חל ב-יא במרחשוון; (11) חוץ; (13) ראשון המצביאים לבני מתתיהו במלחמתם ביוונים; (14) ביום זה בחודש חשוון תרצ"ט נערך פוגרום שמכונה בהגדרת 32 מאונך; (15) מחובר, צמוד; (17) פילוח, שיסוע; (19) מידה קדומה לנוזלים (שמות כ"ט); (20) צייר ומאייר ספרים (1894-1951), נודע באיוריו להגדה של פסח, מגילת אסתר ומגילת העצמאות של מדינת ישראל; (22) נס, מעשה יוצא מגדר הרגיל; (23) בית הציפור; (24) פוסק ומחבר שו"ת הנחשב לאחד מספרי ההלכה החשובים (ר"ת, 1420-1480); (26) עני, אביון; (27) יחידת נפח שמחזיקה חצי אמה על חצי אמה ברום שלושה חומשי אמה (כ"ח, משנה תורה - ספר זמנים, הלכות שבת פרק טו טז); (29) ראש הממשלה השלישי של מדינת ישראל (1969-1895), נולד ב-ו בחשוון תרמ"ו; (31) גוי; (33) משקה העשוי מחליטת עלים; (34) תמים, נאמן; (36) סוג של פצע מוגלתי; (38) שק-עור לנוזלים; (40) אות באלפבית העברי; (41) אחד ממקלות (ממלכות) הרועים (המלכים) של זכריה הנביא (זכריה כח:יא); (43) פרשה בספר שמות; (44) חן, נוי; (46) חוטי האורך באריגה; (48) ספר שו"ת של 8 מאונך, ועל שמו הוא מכונה; (52) מתנה; (53) עיר חוף בישראל, נמלה נחנק ב-כו בחשוון תשכ"ו (1965); (54) מילת זירו; (56) אדם העובר ממקום למקום; (58) עונש שהטיל הקב"ה על בני-האדם, החל לרדת ב-יו בחשוון (שנת 1656 לבריאה, 2104 לפנה"ס, בראשית ז) והארץ יבשה ב-כו בחשוון (1657 לבריאה, בראשית ח) (בראשית רבה פרשה לג); (61) כינויו של 13 מאוזן; (63) בת-קול; (64) אחד מבני מתתיהו, כינויו "הגדי"; (65) תו מוסיקלי.

במאונך: (1) כינויה של העלייה מתימן שהחלה ב-טז בחשוון תשי"א (1949); (2) מין דג; (3) מעוד, טחון; (4) קללה (דברים כט); (5) מי-דבש; (6) שן הפיל; (7) אות באלפבית האנגלי; (8) רבה של העיר פראג ומגדולי פוסקי ההלכה במאה ה-8, נולד ב-יח בחשוון תע"ד (1713) בעיר אפסא בפולין, נפטר בתקנ"ג (1793); (10) משם הובא זהב לבניין בית יער הלבנון שבנה שלמה המלך (מלכים א' י'); (12) אמורא בבלי, חברו של רב אשי בסידור התלמוד הבבלי, נפטר בן 78 ב-יג בכסלו ד' תתי"א (500 למנינים), עם מותו נסתיימה תקופת האמוראים; (14) עיר בספרד, בין חכמי היהודים שגרו בה בימי-הביניים: ר' אברהם אבן עזרא, רבי יהודה הלוי, הראב"ד הראשון, הרא"ש ובניו; (16) קידומת לשמות הולנדיים; (18) כלי הקשה מוסיקלי; (20) אחת מאבני החושן (שמות ל"ט); (21) מאכל שנפלט מהגרון; (24) שתייה חיונית לאדם; (25) מזלו של חודש כסלו; (28) סכין לגילוח; (30) משרת בקודש; (32) כך מכונה ליל טז בחשוון תרצ"ט (9-10.11.1938), בו נערך פוגרום ביהודים בכל רחבי גרמניה ואוסטריה שכלל ניפוץ זוגיות בבתי-העסק והמגורים של היהודים, שריפת בתי-כנסת ומעצר עשרות אלפי יהודים; (35) הוא חודש חשוון למניין יציאת מצרים; (36) ביום זה בחודש כסלו תשי"י קבעה ממשלת ישראל את ירושלים כבירת המדינה; (37) בבקשה; (39) נשיא השבט ש"ראשון" נולד ב-יא בחשוון, עת נפטרה אמו (במדבר ב); (41) מרבני איטליה (1724-1806), נולד בארץ ישראל, מחבר "שם הגדולים" - סקירה של יצירות תורניות וכתביו, ו"ברכי יוסף" - פירוש על שולחן-ערוך (ר"ת); (42) עיר באירן, בה חיה קהילה גדולה של יהודים אנוסים עד שרום עלו לישראל לאחר הקמת המדינה; (45) דב ספרותי; (47) סימן; (48) קימה בשעות הבוקר המוקדמות; (49) כינוי לדבר שחולף ומתנדף; (50) אחת מאמות הקריאה; (51) השמעת דברי שבח והלל; (55) ביום זה בחודש חשוון תשי"ד נפטר הרב אברהם ישעיהו קרליץ זצ"ל המכונה על שם ספרו "החזון איש"; (57) ראש ישיבת פוניבז' ומראשי הקהילה החרדית-ליטאית בישראל (1898-2001), נפטר ב-טז בחשוון תשס"ב, מחבר "אבי עזרי" - פירוש על "היד החזקה" לרמב"ם; (59) ענף; (60) לעצמי; (61) לחם השמיים; (62) אליל הבבלים (ירמיה ט).

שילה הרשונים

ראה פתרונות בסוף הגיליון

פסיפס קהילות ישראל

יהודי סוריה ולבנון - מימי קדם ועד ימינו - חלק ב'

תמורות כלכליות, חברתיות ותרבותיות בחיי יהודי סוריה ולבנון

במאה ה-19, מתחיל תהליך של התרוששות כלכלית איטית בקרב יהודי סוריה ולבנון, על אף שחל שיפור במעמד הפוליטי. הנפגעים העיקריים מהתפתחויות אלה היו יהודי חאלב, שחלקם התעסקו במסחר. השכבה העשירה של יהודי דמשק, שלצד המסחר, עסקו גם בבנקאות.

היחלשות כלכלית מאפיינת גם את יתר יהודי סוריה ולבנון: בעלי מלאכה, רוכלים ועובדי אדמה, שנפגעו מהשינויים שחלו באיזור וכן מלחמות בין-עדתיות בין הדרוזים למרונים בהר הלבנון ואובדן השקעות בניהול הממשלה העותמנית. ההתרוששות גררה אחריה הגירה מתמדת, שדלדלה את הקהילות ופגעה ברמתם התרבותית.

רבים מבין ה"פראנקוס", היגרו להודו, למזרח הרחוק ואירופה. הנותרים, ביניהם גם גולי ספרד, נטמעו באוכלוסייה המקומית. במחצית השנייה של המאה ה-19 כיוון ההגירה היה: מצרים, אירופה, אמריקה ובירות.

מגמות אלה נמשכו גם בתקופת המנדט הצרפתי בסוריה ובלבנון. בייחוד נפגעו יהודי דמשק, במהלך "מרד הדרוזים" (6-1925), כאשר נהרסו חנויות ובתים ברובע היהודי של דמשק. היהודים שמו פניהם בעיקר לבירות. דבר זה הביא להתפתחותה של קהילת בירות, על חשבון הקהילות בחאלב ובדמשק.

עם התפתחותה כעיר נמל, היגרו אליה יהודים רבים מסוריה ועליהם נוספו יהודים מתורכיה, יוון, בולגריה, יוגוסלביה, בוכרה, עיראק וארץ-ישראל. ניתן למצוא בין התושבים היהודים של דמשק, יהודים שמקורם בצפת, בטבריה, בראשון-לציון בזכרון יעקב וגם מרוסיה. רבים היו היהודים הצעירים שנמשכו לבירות, בזכות האפשרויות לרכוש השכלה. כך הלכה ונתלכדה קהילה צעירה, שגדלה ושגשגה יחד עם התפתחות העיר.

התמורות הכלכליות, מהלכי ההגירה והשינויים הפוליטיים, חוללו תמורות גם בתחום החינוך והתרבות. עיקר תמורה זו היה, התמעטות מוסדות החינוך החרדי-מסורתי והתפתחות החינוך החילוני-מערבי של מוסדות חברת כ"ח (כל ישראל חברים) ובתי ספר זרים.

תהליך זה הביא להתרחקות הדרגתית של הדור הצעיר ממשורת אבותיו ולשינוי במאפיינים התרבותיים של חברי הקהילה. גדל מאוד מספר הצעירים שרכשו השכלה גבוהה, השתלבו בפקידות ובמינהל ואפילו במקצועות האקדמאיים.

עם זאת, יש להכיר בהבדלים ניכרים בתחום זה בין שלוש הקהילות הגדולות: בחאלב – שהייתה עיר בעלת מסורת ותודעה דתית חזקה, המשיך להתקיים החינוך היהודי-מסורתי. מוקד חשוב לכך היה ישיבת "ראשית חכמה", שנוסדה בחאלב בראשית המאה ה-20 ואשר שילבה לימודי קודש וחול והוסיפה להתקיים עד שנות ה-30. על החינוך השפיעה רבות פעילותם של רבני חאלב, שהדפיסו ספרים וחיבורים דתיים רבים ובהם: דרשות, בקשות, שאלות ותשובות, פירושים וחיידושים בספרי הקודש.

בדמשק לעומת זאת, התחילו להיעלם הישיבות כבר בסוף המאה ה-19 והמשיכו להתקיים רק "חדרים" ו"תלמודי תורה", שלאט לאט עברו לניהול חברת כ"י"ח.

תופעה מיוחדת במינה הייתה בדמשק והיא - החינוך העברי-לאומי, בהשראת מחנכים ארצי-ישראליים, ביניהם: **אברהם אלמליח, יהודה בורלא, יוסף ריבלין** ואחר'.

בתי הספר העבריים, שפעלו בדמשק (1918-1923), תרמו רבות להתפתחות הפעילות הציונית בקהילה.

בבירות, התפתח יותר החינוך החילוני. פעל שם מוסד בשם: "**תפארת ישראל**". עד למלחמת העולם הראשונה, התקיים "**פּוֹתְאָב**" מסורתי ואחר כך למדו ב"**תלמוד תורה**", שנכללו בתכנית הלימודים שלו מקצועות כלליים.

בבירות, רוב התלמידים היהודים למדו במוסדות חינוך זרים, בעיקר צרפתיים, שרמתם הייתה גבוהה ויוקרתם מרובה. גם מספר תלמידי כ"י"ח היה גבוה ומאמצע שנות הארבעים, הצליחה החברה להקים בבירות מסגרת של בית-ספר תיכון יהודי.

בבירות, קמו מספר עיתונאים יהודים **כאליהו סלים מן**, עורך השבועון היהודי בערבית: "העולם הישראלי", שהפך אחר כך ל"**השלום**".

לציון מיוחד ראוייה **אסתר לזר מויאל**, סופרת, מתרגמת ועיתונאית, ילידת בירות (1873-1948), שכתבה מאמרים, תרגמה מצרפתית לערבית והייתה מזכירת אגודת הנשים הסורית הידועה: "**ההתעוררות הסורית**".

ההתעוררות הלאומית הערבית, בסוריה ובלבנון לאחר מלחמת העולם הראשונה, לוותה בנימה אנטי-ציונית ואנטי-יהודית, שנתחזקה והלכה ככל שהחריף המאבק בישוב הארץ-ישראלי.

כתוצאה מחדירת ההשפעה הנאצית, גברה ההסתה נגד היהודים משנת 1933. נוכחותו של המופתי הירושלמי – חאגי' אמין אל חוסיני בלבנון משנת 1936, הוסיפה שמן למדורה ואז החלו התנפלויות על יהודי דמשק. בשנת 1938, הוטלו פצצות ברבעים היהודים בצידון ובבירות.

בינואר 1944, במאי 1945, הותקף הרובע היהודי בדמשק וביוני 1945, אף נרצח מנהל בית הספר כ"י"ח בעיר. אותה שעה, פעלה תנועת ההעפלה מסוריה לארץ-ישראל, ואנשי דת מוסלמיים בדמשק איימו על היהודים כדי להפסיק את העלייה לארץ-ישראל. בנובמבר 1945, פרץ המון מוסת לבית הכנסת הגדול בחאלב ושרף "סידורים" ופצע מתפללים. מצב יהודי סוריה החריף, עם הכרזת עצמאותה של סוריה, והתרבו הפגיעות בנפש וברכוש היהודי מצד השלטונות ומצד האוכלוסייה.

לאחר הכרזת עצרת האו"ם על חלוקת ארץ ישראל, הסתער המון ערבי על הרובע היהודי הישן בחאלב, השחית חנויות, בתים ורכוש וחילל את רוב בתי הכנסת, על כתבי-היד העתיקים שנמצאו בהם. ההתקפות נגד היהודים התרבו עם הכרזת המדינה ולאחריה, וכך לכל אורך "מלחמת השחרור" (9-1948).

הלחץ, הרדיפות והפגיעות בנפש וברכוש, גרמו לקהילת יהודי סוריה לעזוב את ארץ מגוריהם. עד 1949, למעלה ממחצית האוכלוסייה היהודית עזבה את סוריה.

"כתר ארם-צובה"

כתר ארם צובה הוא כתב-היד העתיק ביותר של תנ"ך שלם המוכר לנו. ככל הנראה, הוא גם המקור המוסמך המדוייק והמקודש ביותר, הן של הטקסט המקראי, הן של מערכת הניקוד, הטעמים והמסורה; מה שעושה אותו לנכס הראשון במעלה בעולם כתב-היד העבריים והיהודיים, גדול כערכו הדתי, המדעי והכלכלי מכל כתב-יד אחר של המקרא. הכתב נכתב בידי הסופר **שלמה בן בויאעא** לפני יותר מאלף שנים, הוגה, נוקד ונמסר בידי בעל-המסורה **אהרן בן אשר**, האחרון והחשוב בשושלת בן אשר שקבעה את הנוסח המקובל של המקרא. למעמד מיוחד, של סמכות, כבוד וקדושה, הגיע הספר בזכות המסורת העתיקה, שזהו כתב-היד שהיה בפני **הרמב"ם**, בשעה שקבע את הלכות ספר תורה ואשר אליו התכוון באומרו "ועליו סמכתי בספר התורה שכתבתי כהלכתו" (משנה תורה, סי' אהבה, הלכ' ספר תורה פרק ח', הלכה ד').

המחקרים האחרונים מאששים את המסורת הקדומה ומעלים סברה, שה**רמב"ם** קידש וקבע הלכה לדורות כל מה שמצא בכתר. סברה נוספת, שלפנינו הטופס הראשון של תנ"ך שלם שנכתב אי-פעם, ומכאן התואר "**כתר**" והמסורת שכתרים "קדושים בעיני העם יותר מקדושת ספר תורה". כתיבת הכתר היא תולדה של שתי מהפכות בתולדות כתב-היד העבריים: החיצונית, שעיקרה המעבר ממגילה למצחף (קודקס); כצורת הספרים שבידינו (כיום), והפנימית, ששיאה בגיבושו הסופי של נוסח המסורה.

הכתר נכתב בארץ-ישראל בראשית המאה ה-י, נשדד והורד למצרים בסוף המאה ה-יא, והובא לקהילת ארם צובה למשמרת בסוף המאה ה-יד, אפשר בידי נכד-נינו של הרמב"ם. חכמי ארם צובה ונגידיה שמרו עליו מכל משמר במשך כשש מאות שנה. בפרעות שנעשו ביהודי חאלב בדצמבר 1947, בעקבות הכרזת האו"ם על הקמת המדינה, נשרפו בתי-הכנסת ונפגע הכתר, שהיה שמור במערת אליהו בבית-הכנסת הקדמון. הוא ניצל, בחלקו הגדול, בידי אנשי הקהילה, והוסתר במשך עשר שנים במקומות שונים.

בשנת תשי"ז (1957) מסרו אותו חכם **משה טאויל** וחכם **שלמה זעפראני** לידי **מרדכי פחאם** והוא הוציאו בסתר לתורכיה, אך רק לאחר שהראשון לציון **הרב עוזיאל** הסיר את החרמות והאיסורים ("ארור גונבו וארור מוכרו וארור ממשכנו, לא יימכר ולא ייגאל לעולם ועדי") שנלוו לכתר, ובעקבות מאמצי הצלה נמרצים של **יצחק בן-צבי**.

ביום ב' בשבט תשי"ח (1958), הגיע הכתר לירושלים ונמסר לידי הנשיא יצחק בן-צבי. מאז ועד היום, שמור הכתר כהקדש ברשות מכון בן-צבי, בחסות ועד אפוטרופוסים ובו שמונה אישים, מחציתם חלבים. למרבית הצער, יש בו בכתר שבידינו רק 295 דפים מתוך כ-487 שהיו בו. מן התורה יש בידינו רק ששה פרקים אחרונים. מסוף הספר חסרים: קהלת, איכה, אסתר, דניאל, עזרא, נחמיה. מפנים הספר חסרים: עובדיה, יונה וחגי, ופרקים ממלכים, ירמיהו, תהלים ועוד. אם כל הדפים החסרים נעלמו בעת הפרעות או במהלך עשר השנים שבין האסון לבין העלאת הכתר לירושלים – שאלה היא ותשובות סותרות לה. מכל מקום, לא אבדה התקווה למצוא, ולו מעט, מן הדפים החסרים. כן אפשר שיעלה בידינו למצוא מן ההעתקים שנעשו מהכתב במשך הדורות ומן התצלומים שנעשו, בגנבה, פעם ופעמיים.

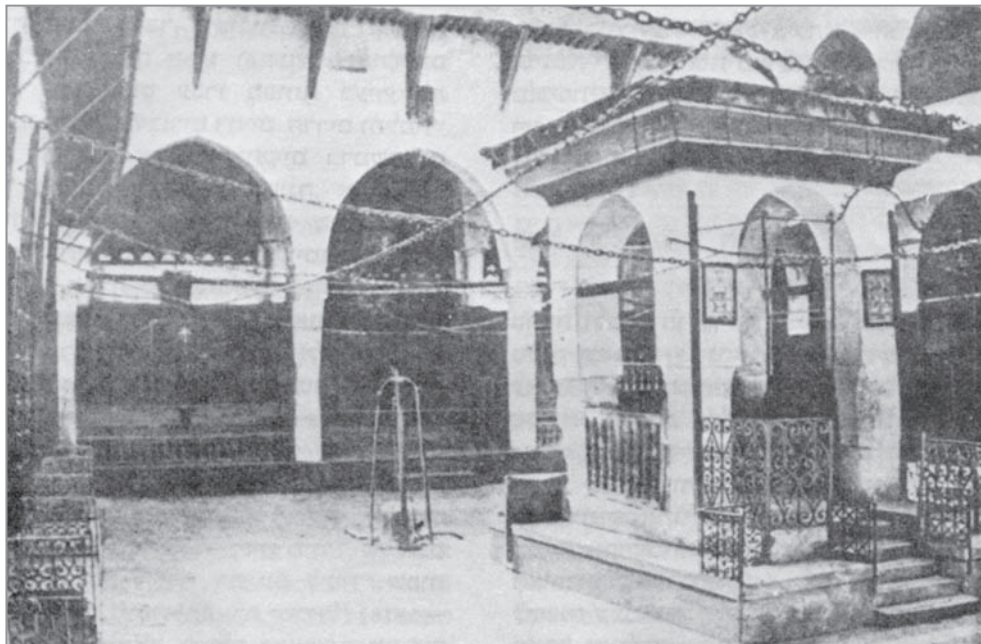

הניסיון הראשון והאחרון להציל את הכתר בשלמותו נעשה בשנת 1943, בעיצומה של מלחמת העולם. חברו אז יחד נשיא האוניברסיטה העברית, **י"ל מאגנס**, ונשיא הוועד הלאומי **י" בן-צבי** שהחליטו לשלוח את **יצחק שמוש** לשכנע את קהילת ארם צובה, שיש להעביר את הכתר למקום מבטחים בירושלים. המנהיגות המקומית, שראתה בכתר את הקמע השומר על קיומה של הקהילה (ביום שיוצא הכתר – תחרב הקהילה, סיפרה מסורת עתיקה), סירבה בתוקף. יצחק שמוש נשלח בשנית ובפיו בקשה להרשות למייד קאסוטו לעיין בכתר. בסוף אותה שנה יצא קאסוטו לחאלב. הוא היה החוקר האחרון שראה את הכתר בעודו שלם. רשימותיו המאלפות נתגלו באחרונה, אך דא עקא, שלא היה סיפק בידי לערוך את הרשימות, לבדוק את הממצאים ולפרסם בטרם נפטר.

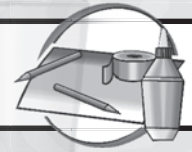
הכתר היה ראש גאוותה של קהילת ארם צובה, על שנבחרה לשמור על האוצר המקודש. עד היום שמור מקום מיוחד לכתר בלב כל אחד מצאצאי הקהילה. לא בכדי זכה כתב-יד מפואר זה לתואר **"כתר"**, **אל תאג'**, בשפת המקום.

ביבליוגרפיה:

- גולדמן, דבי. **"יהודי סוריה ולבנון"**. הוצאת מרכז ההסברה, משרד החינוך. תשמ"א-1981 (התצלומים באדיבות ארכיון "יד בן-צבי", ירושלים).
- שמוש, אמנון. **"הכתר, סיפורו של כתר ארם צובה"**. הוצאת מכון יד בן-צבי, ירושלים תשמ"ז.

חצר בית-הכנסת העתיק בחאלב, שנהרס בפרעות 1947

א. חג החנוכה

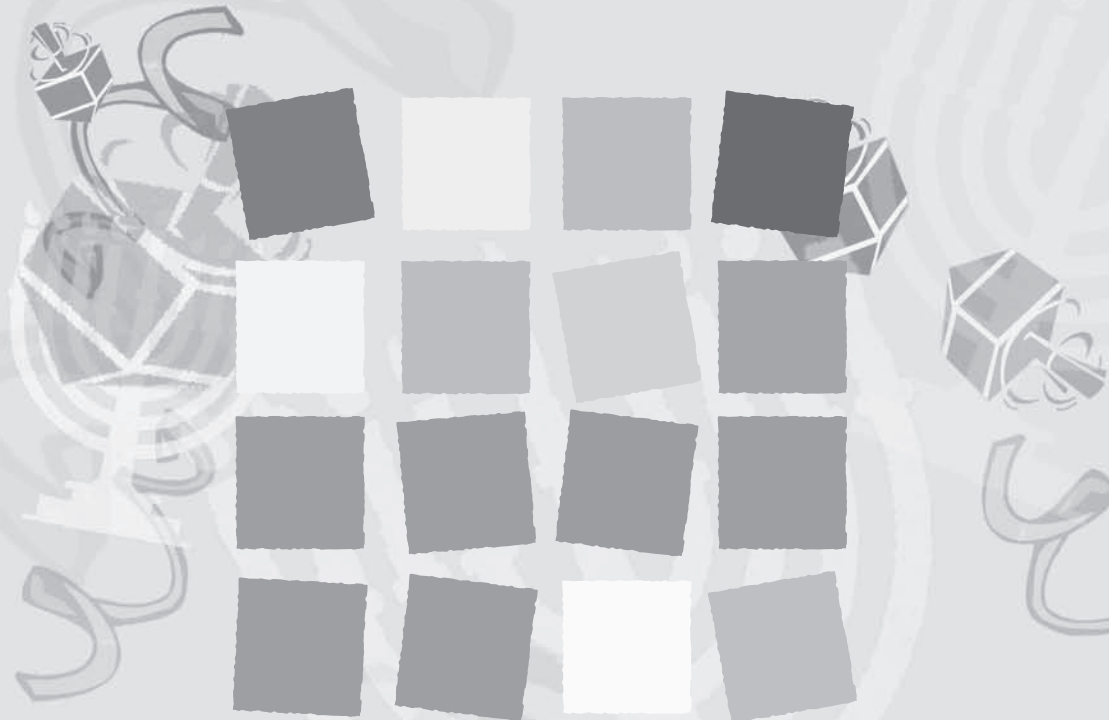
1. מטרות המשחק

מטרות המשחק: מיומנויות בנושא חנוכה

- על המדריכה להכין 16 שאלות לכל סוגה (שעשועי לשון, מושגים, דינים ומנהגים ודמויות) בנושא חנוכה.
- כל קבוצה מקבלת טבלה עם 16 משבצות. על הקבוצה להגיע מצד אחד של הטבלה לצד השני בכל כיוון לפי התור.
- לפני תחילת המשחק, כל קבוצה מטמינה מכשולים בשלוש משבצות של יריבתה ומוסרת את המספרים לידי המדריך.

דוגמאות למכשולים

1. משבצת עוברת לקבוצה השנייה.
 2. הקבוצה השנייה מקבלת תור נוסף.
 3. הקבוצה צריכה לוותר על משבצת אחרת.
- כל קבוצה מנסה להגיע מצד אחד לשני על ידי השבת תשובות תוך זמן קצוב.
- אם מצליחה הקבוצה לענות נכון היא מקבלת משבצת. במידה והקבוצה נתקלה במכשול שהוטמן בידי הקבוצה השנייה היא צריכה למלא אחר ההוראה.
- אם לא תדע את התשובה - השאלה עוברת לקבוצה השנייה, או שאפשר לבחור בשאלה אחרת.

א. דוגמאות לשאלות בשעשועי לשון (באור, נר, שמן וגבורה)

1. ביטוי הקשור לאדם מהימן (נר/גלו)
2. ישנו משמעות אחרת למילה חנוכה, שאינה קשורה לחג, אלא למגורים? (חנכת הבית)
3. ביטוי הקשור בהערכת תנאים ומסיבות (לאור האצב)
4. ביטוי הקשור בחיפוש שחיפש בהקפדה יתרה (חפוש בקיאות)
5. ביטוי המביע איחולי ברכה לאדם (נר יאיר)
6. ביטוי הקשור לבית המקדש (שמן לאור, נר תמיד)
7. ביטוי הקשור לאדם בעל מידות נאות (שמן צית צד)
8. ביטוי המדגיש את הרעיון זה נהנה וזה לא חסר (מדליק מנורת)
9. מן החשובים שבו (אכילה ואשמה)
10. ביטוי המדגיש דבר בהיר וברור (אשיר עיניים)
11. ביטוי הקשור לעולם האמת (אור גלילי דסק נר)
12. השמועה הטובה שימחה אותו (בא בשמן בעלמאותיו)
13. טובל בשמן רגלו (אדמתו פריה ודשן)
14. המעשים הטובים מקנים לאדם כבוד (טוב שם אשמן טוב)
15. מלאו לו שמונים שנים (פניו לגבורות)
16. תואר כבוד הגבוה ביותר בצה"ל (אור הגבורה)

ב. דוגמאות לשאלות הקשורות בדמויות

1. נוהגים לאכול מאכלי חלב בחנוכה כדי לזכור מעשה גבורה של אישה זו? (יהודית)
2. מלך שגזר גזרות הדת על ישראל? (אלכסנדר)
3. מי היא האם האמיצה של שבעה ילדים? (חנה)
4. שם המצביא המוכשר, בנו של כהן גדול? (יהודה המכבי)
5. כהן שעל שמו נקרא יישוב באזור גוש עציון? (אלעזר)
6. שמו של הכהן הגדול שנשא את נס המרד? (מתיתיהו)
7. כובש צעיר שניסה להביא לעולם את תרבות יוון? (אלכסנדר הגדול)
8. ה' הבטיח לו בפרשת בהעלתך שגם הוא יקבל את שכרו בעתיד? (אהרן הכהן)
9. במחלוקת בין שתי השיטות להדלקת הנרות הולכים כמותו? (בית הלל)
10. היוונים העמידו את פסלו בבית המקדש? (אלכס)
11. אחד מבני נח שממנו יצא יוון? (יפת)
12. נוהגות לא לעבוד כשהנרות דלוקים כי גם הן היו באותו הנס? (שבת)
13. הוא משתתף בפרוטה עם בעל הבית כדי לצאת ידי חובת ההדלקה? (אורי)
14. מתפקידו היה להדליק את המנורה בבית המקדש? (כהן הגדול)

ג. דוגמאות לשאלות במושגים

1. אלו אותיות מופיעות על צידי סביבון ישראלי - למה? (ג. ה. ט. י. כ.)
2. מהם ראשי תיבות של המילה מכבי? (מי כאן באליס ד')
3. יהודה המכבי היה חלק מאיזו שושלת? (חשמונאים)
4. יישוב בארץ ששמו מזכיר עיר מאותה תקופה? (אודיסיו)
5. אחת מהגזירות שגזר אנטיוכוס נגד היהודים? (קיסר ברית מילה)
6. אחד הביטויים בתפילת על הניסים שמזכירים את הנס? (רכיב ביד אדטיס)
7. כינוי ליהודים שאימצו לעצמם את דרכי היוונים? (אמיוונים, הלניסטיס)
8. שמו של היום האחרון של חנוכה? (ליל חנוכה)
9. התאריך שבו חל חנוכה? (כה כסלו)
10. המושג שבאמצעותו אנו מבטאים את נסי חנוכה? (פרימיטיוס)
11. מקום בו גילו פך שמן נקי עם חותמת הכהן הגדול? (בית המקדש)
12. שיר מפורסם שמזכיר את שמירת ה' עלינו במשך הדורות? (אדלצור יסודתי)
13. איזה ראש חודש חל בחנוכה? (שבט)

- 14. צורת מלחמה בה נקטו המכבים? (ע'ילה)
- 15. אחד המוטיבים בחנוכה? (אוי, ג'דיה)
- 16. תפילה הנאמרת במשך שמונת ימי החנוכה? (ה'לל)

ד. דוגמאות לשאלות בדינים

- 1. תוספת מיוחדת בתפילת שמונה עשרה וברכת המזון בחנוכה? (על הניסים)
- 2. רק ביום הראשון של חנוכה מברכים את הברכה הזאת? (שהחיון)
- 3. סוג שמן מן המובחר להדלקה? (שמן זית)
- 4. מתי מדליקים נרות חנוכה? (בזאת הכובים)
- 5. מדוע נקבע חג החנוכה? (לצד נס פק השמן, לצד ניצחון החשמונאים על היוונים)
- 6. האם חנוכייה שנרותיה אינם עומדים בגובה אחיד כשרה? (לא)
- 7. מדוע נוהגים לאכול מאכלים מטוגנים בשמן בחנוכה? (לצד נס פק השמן)
- 8. הסיבה למספר שמונה ימים של חנוכה? (השמן שהיה אמור להספיק ליום אחד הספיק לשמונה ימים)
- 9. לשם מה מדליקים את החנוכייה? (לפרסם את הנס)
- 10. מה אסור לעשות בנרות חנוכה? (אסור להשתמש בהם אלא לראותם בלבד)
- 11. באיזה נר מיוחד מדליקים את הנרות? (השמש)
- 12. מהו הזמן המינימלי שהנרות חייבים להישאר דלוקים? (עד חצי שעה לאחר זאת הכובים)
- 13. מה נוהגים לא לעשות חצי שעה לפני שמדליקים? (לא ללא אורה)
- 14. עד מתי רשאים להדליק את הנרות בברכה? (עד שתכלה רגל מן השוק)
- 15. אלו ברכות מברכים לפני ההדלקה? (ברכת להדליק נר... ברכת שששה ניסים...)
- 16. איזו פרשה בתורה קוראים בימי חנוכה? (פרשת הנשיאים)

2. פירוק אפירות (עבודה בקבוצות)

הנכם בעלי חברת פירסום.

בעלי חברה המייצרת מוצר מסוים או חברה ממשלתית הרוצה לפרסם מעשה מיוחד, ביקשו מכם ליעץ להם בנושא הפירסום.

החברות העמידו בפניכם את התנאים הבאים:

- הפירסום לא יעשה באמצעי התקשורת (עיתונים, רדיו, טלוויזיה וכו').
- הפירסום (שתקציבו מאוד מוגבל) חייב להגיע לכמה שיותר אנשים.
- הפירסום צריך עם השנים להפוך לסמל - סימן מוסכם - שעם השנים כל הרואה אותו ידע במה מדובר.

מה תיעצו לבעלי החברה?

רמזים לעזרה:

1. כדי להתחיל בתוכנית עבודה, הציבו לעצמכם שאלות המתחילות במילות השאלה: מה? איך? היכן?...

לדוגמה:

מה?	איך?	היכן?
מה רוצים לפרסם?	איך נפרסם, שהפרסום יגיע לכמה שיותר אנשים?	היכן נעמיד את הפירסום?

- חיזרו וקראו את השאלות.
- דונו בקבוצה וכתבו את מסקנתכם - תוצאות החלטתכם.

2. צאו למידרכות העיר וצפו בשלטים ברחובות, בשלטי החנויות. עירכו את התצפית פעם אחת בשעות היום ופעם שנייה לאחר הדמדומים - בשעות הערב.
מה השתנה בתוצאות התצפית שלכם?
לאור התצפית כתבו את הצעתכם לבעלי החברה מחדש.

- האם הצעתכם השתנתה? אילו שינויים חלו בה?
בקובץ מקורות לפירסום הנס ישנן הלכות הקשורות להדלקת הנרות בחנוכה.
- עירכו רשימה של ההלכות (עיינו ברמב"ם "יד חזקה", הלכות מגילה וחנוכה).
- מה המשותף בין ההלכות והפעילויות שעשיתם עד כה?
- הכינו מצגת או סרט אנימציה אשר יציגו את תוצאות פעילותכם:
- אנו וחז"ל כפירסומאים, או "פירסום ופירסומת בימים ההם ובזמן הזה" או... הוסיפו למצגת/סרטון את התמונות שצילמתם.

לסיכום

בואו נתייחס לפירסום נס חנוכה כמו מסע פירסום שחז"ל רצו לנהל. פירסום הנס הוא כלל חשוב בהלכות חנוכה בשונה מחגים אחרים בהם הפירסום, כמו בחג הפסח, "נשאר במשפחה".
נוכל לראות בחלק מהלכות החג עקרונות מפתח בכל מסע פירסום שמתקיים גם היום במדינה המודרנית. בהעדר כלי תקשורת מודרנית קבעו חז"ל "מסע פירסום" יוצא דופן בהיקפו.

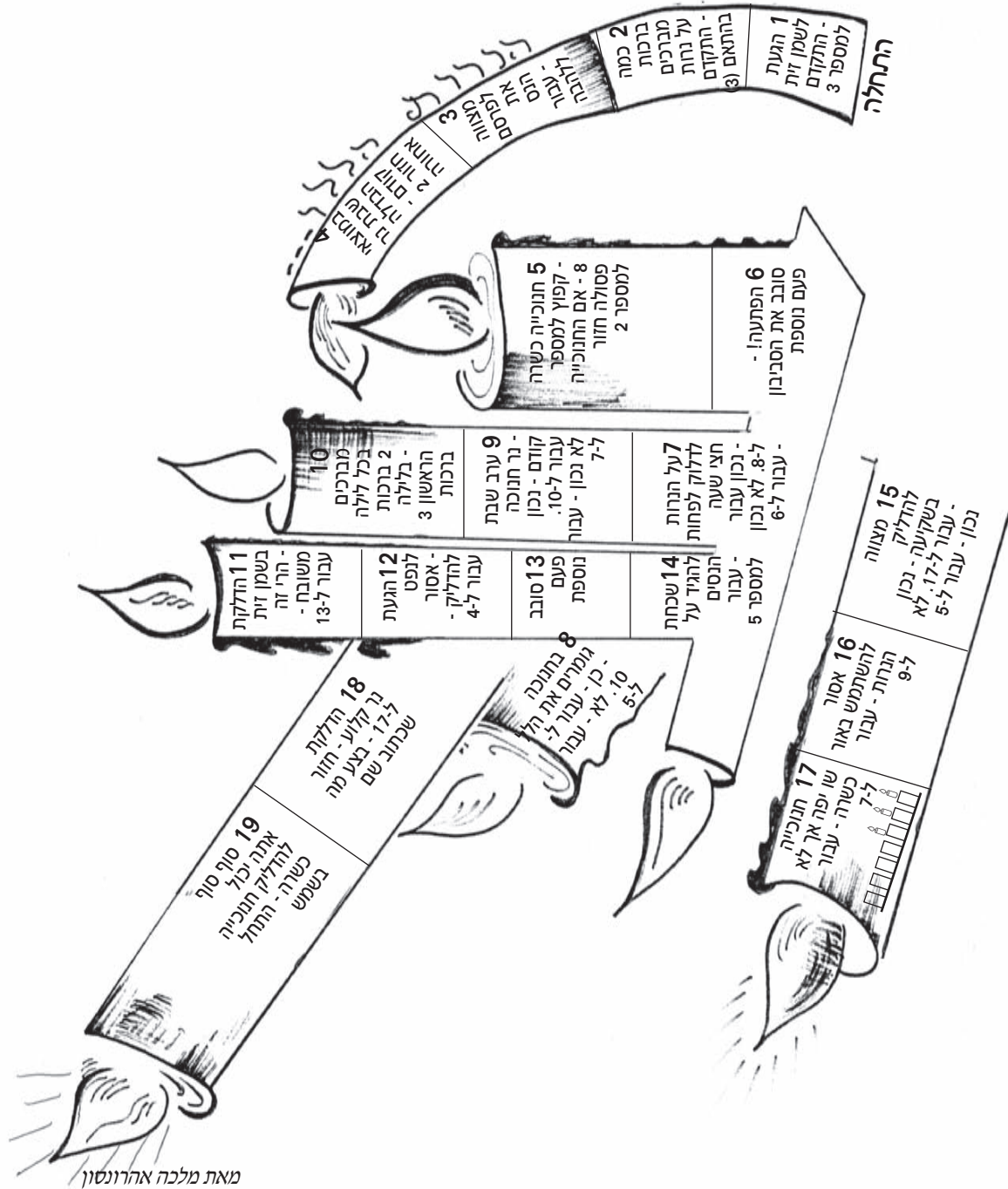
על פי משרד החינוך, מינהל תיקשוב ומערכות מידע ומטה שנהר וקרמניצר

3. אשחך הסביבון

יש להתקדם בטבלה על פי סיבוב הסביבון בעזרת המפתח הבא:

1 = ג
2 = ז
3 = ט
0 = כ

ב. פרשת השבוע

א. פרשיות השבוע - בקיאות ברש"י

יש לבחור את התשובה הנכונה מבין התשובות הבאות.

פרשת תולדות

1. "ויעתר לו". לו ולא לה, מדוע?
 - א. שהייתה לו מסירות נפש בעקידה.
 - ב. שהיה לה לרבקה אח רשע ושמו לבן.
 - ג. אינו דומה תפילת צדיק בן רשע לתפילת צדיק בן רשע.
 - ד. אינו דומה תפילת אדם שנולד בחוץ לארץ לתפילת אדם שנולד בארץ.
2. "ויתרצו". מדוע? (רש"י)
 - א. כשעוברת על פתחי תורה יעקב רץ לצאת וכשעוברת על פתחי עבודה זרה עשוי רץ לצאת.
 - ב. מתרועעים ומריבים בנחלת שני עולמות.
 - ג. שהיה צפוף להם בבטן אימם.
 - ד. תשובות א, ב נכונות.
3. "בכרתך". מדוע רצה יעקב לקנות את הבכורה מעשיו? (רש"י)
 - א. אמר אין רשע זה כדאי שיקריב לקב"ה.
 - ב. סבר יעקב שהוא היה צריך לצאת ראשון והבכורה שייכת לו.
 - ג. שרצה לזכות בכמה שיותר מצוות.
 - ד. אמר הצדיק הזה מלא במצוות ויש להקל עליו קצת.

4. היכן ישב יצחק כששולח מגרר (רש"י).

א. בנחל זרד קרוב לעיר.

ב. בנחל פרת.

ג. בנהר החידקל.

ד. בנחל גרר רחוק מן העיר.

5. "כי גדל מאוד". מה היו אומרים האנשים? (רש"י)

א. אבק נעלו של יצחק ולא כתרו של אבימלך.

ב. מוטב להיות עבד ליצחק מאשר שר אצל אבימלך.

ג. זבל פרדותיו של יצחק ולא כספו וזהבו של אבימלך.

ד. כעסו של יצחק ולא חיובו של אבימלך.

פרשת ויצא

1. "כי בא השמש". כתב רש"י ששקעה לו חמה פתאום שלא בעונתה, מדוע?

א. נחבאה לה מרוב התרגשות.

ב. שהיו ליסטים בקרבת מקום ונעשה חושך שלא ימצאוהו.

ג. שיעקב נקרא שמש וכשהגיע למקום נסתלקה לה השמש הגשמית.

ד. כדי שילין שם.

2. "לא נוכל". מדוע לא יכלו הרועים להשקות את הצאן (רש"י)?

א. שק מלא נפל בבאר ולא רצו הצאן לשתות.

ב. משאבת המים התקלקלה.

ג. לא היו מים בבאר.

ד. שהייתה אבן גדולה וכבדה על פי הבאר.

3. "וירץ לקראתו". מדוע (רש"י)?

א. היה מדקדק במצוות הכנסת אורחים.

ב. כסבור שממון הוא טעון.

ג. שהזהיר את רחל שלא לדבר עם זרים ורץ לקראתו לביתו.

ד. לבן זריו היה וכל מעשיו בריצה.

4. קרא שמו "לוי". מדוע נקרא לוי בשם זה (רש"י)?
- ששבת זה הוא ליבו של העם.
 - נתן לו כד מתנות כהונה ועל שם שליווהו במתנות קראו לוי.
 - שאמרו לאו (לא) לעגל.
 - שעזבו את העבודה זרה במצרים, ובלעז לוי הוא לעזוב.

5. "נחשתני". כיצד ידענו שללבן לא היו בנים לפני שבא יעקב (רש"י)?
- שכתוב "ותגד לאביה". מכאן שלא היו לה אחים.
 - שכתוב "וירץ לבן". הוא עצמו, מכאן שלא היו לו בנים.
 - ששלח בתו עם הצאן, ואילו היו לו בנים היה שולחם.
 - שהסכים לקבל את יעקב לעבודה מכאן שלא היו לו בנים.

פרשת וישלח

1. "באנו אל אחיך". מה השיבו המלאכים ליעקב (רש"י)?
- שחיפשו את עשיו ולא מצאוהו.
 - שאין ליעקב מה לדאוג עשיו טעה בדרך והולך בכיוון ההפוך.
 - שהוא (עשיו) שלם עמך ומבקש אהבתך.
 - עודנו בשנאתו.

2. "הבא לידו". מה עשה יעקב לעדרים לפני ששלחם לעשיו (רש"י)?
- פיטמם היטב להשביע עינו של עשיו.
 - הוציא את החולות והרעועות להשביח הדורון.
 - ומדרשו – השקה אותם יין לטשטשם, שלא היו רוצות ללכת לעשיו.
 - הוציא מעשר.

3. "כי עלה השחר". מדוע אומר זאת המלאך (רש"י)?
- שמלאך זה היה מהכת שאומרים שירה בלילה ואמר ליעקב שניח לו שעוד מעט עולה השחר.
 - שהיה צריך לומר שירה ביום.
 - שהיה צריך לילך לשליחות אחרת.
 - התבייש מבני אדם שיראוהו תפוס על ידי יעקב.

4. "ויחבקהו". מדוע (רש"י)?

- א. סבר שמא אבנים טובות הוא טוען בחיקו.
- ב. נאבק עימו ורצה להפילו.
- ג. נתגלגלו רחמיו שראה שמשתחוהו כל ההשתחויות הללו.
- ד. מוסב על יעקב ולא על עשיו.

5. "והחליפו שמלותיכם". מדוע (רש"י)?

- א. כדי להתכונן לתפילה.
- ב. שמא יש בידם כסות של עבודה זרה.
- ג. שמא יש בהם שעטנוז.
- ד. כדי לבלבל את השטן (על פי הסוד).

פרשת וישב

1. "וישב יעקב". מה אמר הפיקח לפחמי (רש"י)?

- א. כדאי לו להחליף את המפוח בחדש.
- ב. שכדאי לו לחפש עבודה אחרת קלה ונקייה כמו שאמרו חז"ל.
- ג. שעבודתו מסוכנת, כי יוצאים ניצוצות מהמפוח.
- ד. ניצוץ אחד יצא ממפוח שלך ושוּרף את כל הפשתן.

2. "וגמליהם נושאים נכאת". מדוע נשאו הישמעאלים בשמים הרי דרכם לשאת נפט ועיטרן (רש"י)?

- א. ללמד שהישמעאלים אוהבים את ריח הנפט והוא להם כבושם ובאמת נשאו נפט.
- ב. ישמעאלים אלו פחדו שתדלק כל השיירה באש ואסרו לשאת נפט וכל חומר דליק.
- ג. שלא יזוק יוסף בריח רע.
- ד. שיצא חוק חדש במצרים שאין ישמעאלי נכנס לשם, ורצו שלא יחשדו בהם ונשאו בשמים במקום נפט.

3. "חיה רעה אכלתהו". מדוע לא גילה הקב"ה ליעקב שיוסף חי (רש"י)?

- א. שהחרימו וקיללו כל מי שיגלה ושיתפו לקב"ה עמהם.
- ב. כדי שיתקיים גר יהיה זרעך.
- ג. שאם ידע יעקב מה שיקרה היה מקלל את השבטים.
- ד. כדי שיצטער יעקב כב שנה על כב שנים שביטל כיבוד אב.

4. "אשר על ידו השני". ארבע ידות כתובות כאן, כנגד מה (רש"י)?

- א. כנגד ארבעה חרמים שמעל עכן, שיצא ממנו.
- ב. כנגד ארבעה דברים שלקח עכן, אדרת שנער ושתי חתיכות כסף של 200 שקלים ולשון זהב.
- ג. כנגד ארבע אמהות.
- ד. תשובות א, ב נכונות.

5. "ולא זכר שר המשקים". מתי (רש"י)?

- א. בו ביום.
- ב. לאחר שנה.
- ג. לאחר שבוע.
- ד. לאחר 3 ימים.

פרשת מקץ

1. "ארורים הרשעים שאין טובתם שלימה". מדוע כתב זאת רש"י על שר המשקים?

- א. כיוון שרק עכשיו לאחר שנתיים זכר את יוסף.
- ב. שהזכירו בלשון ביזיון.
- ג. שלא אמר לפרעה מייד אלא המתין עד שכמעט יצאה נשמתו.

2. "אשר יאמר לכם תעשו". מדוע הרקיבה תבואתם של המצרים (רש"י)?

- א. לא ידעו כיצד לשמור תבואה.
- ב. יוסף גזר על תבואתם שתירקב.
- ג. באה להם מכת תולעים.
- ד. הנילוס עלה והציף את מחסני תבואתם והתבואה הרקיבה.

3. "וירא יעקב כי יש שבר במצרים". מהיכן ראה (רש"י)?

- א. אם כולם הולכים למצרים סימן שיש שם שפע.
- ב. ראה אנשים חוזרים עם עגלות עמוסות חיטה.
- ג. ראה פירות משונים בגדלם באים ממצרים.
- ד. ראה באספקלריה של קודש.

4. "והם לא הפרוהו". מדוע (ברש"י)?

- א. שגבה הרבה.
- ב. שיצא מאצלם בלא חתימת זקן ועכשיו מצאוהו עם חתימת זקן.
- ג. לא האמינו בשום אופן שיוסף יהיה מלך.
- ד. שדיבר בשפה המצרית.

5. "וייראו האנשים כי הובאו בית יוסף". מדוע פחדו (ברש"י)?

- א. חשבו שרוצה לאוסרם שאין דרך הבאים לשבור בר ללון בבית יוסף.
- ב. ידעו שרוצה לסעוד עמם ופחדו מרוב התרגשות.
- ג. פחדו שמא יבקש מהם לשרת כשרים ולא יוכלו לסרב לו.
- ד. פחדו שמא יאכילם נבלות וטריפות.

פרשת ויגש

1. מה עשה יהודה מפני היראה (ברש"י)?

- א. החל לדבר ברכות.
- ב. לא החריב את מצרים שידע שהכל מאיתו.
- ג. הוציא דבר שקר מפיו שאמר "ואחיו מת".
- ד. אמר ליוסף שהוא חשוב בעיניו כמלך.

2. "ויפול על צוארי בנימין אחיו ויבך" – על מה (ברש"י)?

- א. ראה שעתידין רוב רובם של בני בנימין לבלות בפילגש בגבעה.
- ב. ראה נפילתו של שאול המלך ואיש בושת.
- ג. על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן להיחרב.
- ד. ראה את הגזירה שנגזרה בימי מרדכי משבט בנימין במלכות אחשורוש.

3. "לא לוקי אביו יצחק". מדוע תלה ביצחק ולא באברהם (ברש"י)?

- א. ללמד שחייב אדם בכבוד אביו יתר מכבוד זקנו (סבו).
- ב. שהיה עולה תמימה על המזבח.
- ג. שהיה זקוק לגבורה לרדת למצרים, שהיא מידתו של יצחק.
- ד. כיון שנאמר ליצחק לא לרדת מצרימה היה צריך ליטול רשות.

4. "אשר רכשו בארץ כנען". מה עשה יעקב עם כל מה שרכש בפרץ ארם (רש"י)?

- א. החזיר הכל ללבן שלא יאמר שהוא העשיר אותו.
- ב. נתן הכל לעשיו בשביל חלקו במערת המכפלה.
- ג. נתן הכל לישמעאל שלא יהיה לו חלק בארץ-ישראל.
- ד. נתן הכל במתנה לפרעה.

5. מה התכוון יוסף כשהעביר את המצרים מקצה לקצה (רש"י)?

- א. שלא יטכסו עצה למרוד בפרעה.
- ב. להסיר חרפה מעל אביו שלא יהיו קוראים אותם גולים.
- ג. לייגעם שלא יחשבו הרבה על מאכל ומשתה.
- ד. כדי להחלישם כדי שלא ישעבדו את בני ישראל הרבה.

פרשת ויחי

1. "ואקברה שם". מדוע קבר יעקב את רחל בדרך (רש"י)?

- א. שהלכה היא שקוברים את המת במקום פטירתו.
- ב. שראה ברוח קדשו שאינה נקברת עימו (כדאיתא ברש"י).
- ג. שבשעה שיגלו ויעברו דרך קברה תתפלל עליהם.
- ד. שראה שכשימכר יוסף יעבור דרך קברה ותתפלל עליו (כדאיתא במדרש).

2. "וירא ישראל את בני יוסף". כתב רש"י ביקש לברכם ונסתלקה שכינה ממנו - מדוע (רש"י)?

- א. כיוון ששבט אפרים חטאו שיצאו ממצרים לפני הזמן, וחצי שבט מנשה לא רצו לעבור את הירדן.
- ב. כיוון ששבט אפרים נלחמו בפתח הגלעד, ומנשה לא הוריש את יושבי הארץ, שכתוב "ולא הוריש מנשה את בית שאן ואת בנותיה".
- ג. לפי שעתידים ירבעם ואחאב לצאת מאפרים והוא ובניו ממנשה.
- ד. שמכיכה שבא מהר אפרים העמיד שם פסל ומנשה לא למד די תורה כאפרים כיוון שהיה עם יוסף בענייני המלוכה.

3. "בך יברך ישראל". הבא לברך את בניו כיצד מברכם?

- א. אומר יברכך ה' וישמרך.
- ב. אומר להם שלא תשלוט בכם עין רעה כיוסף.
- ג. אומר ישימך אלוהים כאפרים וכמנשה.
- ד. אומר שיהיו תלמידי חכמים כאפרים.

4. "וישם את אפרים". במה הקדים אפרים את מנשה (רש"י)?
- א. בריבוי אוכלוסין (אפרים 40500, מנשה 32200).
 - ב. שיהושע שבא מאפרים הקדים את גדעון שבא ממנשה.
 - ג. בדגלים ובחנוכת הנשיאים.

5. "יתר שאת ויתר עז". את מה הפסיד ראובן בחטאו (רש"י)?
- א. מידת הסבלנות.
 - ב. כהונה ומלכות (וכן הבכורה).
 - ג. מלכות בלבד.
 - ד. בכורה בלבד.

פרשת שמות

1. "וישב על הבאר". ממי למד (רש"י)?
- א. מאליעזר שנודמן לו זיווגו של יצחק על הבאר.
 - ב. מהגר שענה לה המלאך על הבאר.
 - ג. מאברהם שעלו המים לקראתו ונתברר שהבאר שלו.
 - ד. מיעקב שנודוג לו זיווגו על הבאר.
2. "אחר המדבר". מדוע נהג משה את הצאן למדבר (רש"י)?
- א. להתבודד שם עם אלוהיו.
 - ב. להתרחק מן הגול.
 - ג. להתרחק מחיות רעות שנמצאות יותר ביערות.
 - ד. ביתו של יתרו קרוב היה למדבר לכן נהג שם את הצאן.
3. "מתוך הסנה". ולא אילן אחר – מדוע (על כל תשובה נכונה יש לציין מה כתב רש"י)?
- א. רמז לו שיחיה 120 שנה כמניין הסנה.
 - ב. משום עימו אנוכי בצרה (שהסנה הוא שיח קוצני).
 - ג. הסנה יש לו ה עליון – אל הקב"ה אין ישראל נגאלין אלא בזכות אברהם יצחק ויעקב בזכותך ובזכות אהרן.
 - ד. מה הסנה הזה כשאדם מכניס ידו לתוכו אינו מרגיש וכשמוציאה שרוטה – כך כשירדו ישראל למצרים לא הכירה בהם בריה וכשיצאו – יצאו באותות ובמופתים ובמלחמה.

4. "על החמר". איזה מן חמור היה?

- א. חמור לובי חזק.
- ב. חמור מיוחד וצדיק כמו של רבי פנחס בן יאיר.
- ג. חמור מיוחד הוא החמור שחבש אברהם לעקידה והוא החמור שעתיד מלך המשיח להיגלות עליו.
- ד. חמור מיוחד הוא חמורו של אדם הראשון והוא החמור שעתיד מלך המשיח להיגלות עליו.

5. "ואחר באו משה ואהרן". כתב רש"י אבל הזקנים נשמו אחד אחד ... מה היה עונשם (רש"י)?

- א. ירדו מנכסיהם.
- ב. נהרגו כולם כשמחו בעם כשעשו את העגל (כדאיתא בחז"ל).
- ג. בסיני נפרע להם שכתוב "ויגש משה לבדו" והם לא ניגשו.
- ד. גילגלו עליהם את חטא האספסוף שנאמר במדרש רבה שהאספסוף אלו הזקנים.

באדיבות "שערי ציון", www.halacha.area.co.il

(הפתרונות לחידון בסוף הגיליון)

תקשורת בין אישית

רציונל

רשת האינטרנט מאפשרת, באמצעות כלי תקשורת כגון קבוצות דיון וצ'ט, "להיפגש" עם מגוון רחב של אנשים וליצור קשרים חברתיים חדשים. קשרים חברתיים אלו מתאפיינים בפריצת מעגלי גיל, מיקום ומעמד חברתי.

ה"קשרים הווירטואליים" דומים מבחינות רבות ל"קשרים אמיתיים" אולם הם נבדלים בכללי שיח חדשים המחליפים את קשר העין, שפת הגוף והמיקום הפיזי. הסביבה החדשה טומנת בחובה גם סכנות שהלומדים לא תמיד מודעים אליהן.

מודל ההפעלה

שיקף היבטים ב"שיח הווירטואלי" המתנהל בקבוצת דיון וירטואלית, בעזרת דוגמאות משיח זה.

מטרה

יצירת מודעות למאפייני השיח ברשת ועיצוב כללי התנהגות הולמים, תוך בחינת מצבים שעמהם מתמודדים המשתתפים בקבוצת דיון וירטואלית.

מהלך ההפעלה

במליאה

הלומדים יספרו על פעילותם באינטרנט ויתייחסו לקבוצות הדיון שבהן הם משתתפים, תוך התייחסות להיבטים כמו: הצורך להשתייך לקבוצה בעלת מכנה משותף, תחושות, מחשבות ותדירות השיח הווירטואלי.

במליאה או בקבוצות:

הצגת האירוע הבא:

רינה השתתפה בקבוצת דיון וכהרגלה הגיבה להודעות של אחרים. על אחת מהודעותיה קיבלה תגובה בזו הלשון:

"למה את תמיד כותבת הודעות טיפשיות ולא קשורות? את יודעת שזה לא המקום..."

התייחסות לאירוע על פי הנקודות הבאות :

- מה דעתכם על התגובה שקיבלה רינה? מהו המסר שביקש כותב ההודעה להעביר?
 - איך אפשר להעביר אותו המסר בצורה שאיננה פוגעת?
 - האם גם אתם חוויתם חוויה דומה בסביבה המתקשת או בחיי היום-יום? איך הרגשתם? מה עשיתם?
 - מהן אפשרויות התגובה העומדות בפני רינה? על איזו תגובה אתם הייתם ממליצים?
- ♥ התגובה שרינה קיבלה מזמנת התייחסויות להיבטים הבאים הקיימים בקבוצות דיון :
- נוסח הודעה פוגע, מעליב, לא אמפתי.
 - חוסר סובלנות כלפי הודעות שנדמה שאינן שייכות ישירות לנושא.
 - הקושי להמליץ במהירות, באופן מדויק ותמציתי מחשבות, כוונות ורגשות.

הצגת המשך האירוע :

רינה כנראה נפגעה מהתגובה שקיבלה והחליטה להתלונן בפני חברי קבוצת הדיון :
הניסיון שלי מוכיח שאתם לא מגיבים רק על הודעות שאני כותבת, והן כן קשורות לנושא. אז מה אני עושה
כאן בכלל?! מבחינתכם אני בכלל לא קיימת! וגם כשאתם כן מגיבים, סוף סוף איזה תגובות? נמאס לי!"

התייחסות לאירוע על פי הנקודות הבאות :

- מה דעתכם על הדרך שבה בחרה רינה להגיב? מה הניע אותה להגיב כך? האם גם אתם נהגתם כך, מדוע?
 - מה בקבוצת דיון זו, אפשר לרינה להביע בפתחות את רגשותיה? האם גם בפורום אחר הייתה נוהגת כך?
 - האם גם לשאר חברי הקבוצה יש אחריות כלפי המצב שאליו נקלעה רינה? מהי אחריותם?
 - איך אפשר היה לנהל עם רינה שיח מכבד ומקבל? באחריות מי העניין?
 - כיצד אתם הייתם נוהגים עם רינה לו השתתפתם בקבוצת הדיון?
 - אילו התנהגויות אנו יכולים לאמץ כדי שפורומים שבהם אנו משתתפים יתנהלו בצורה מכבדת ומקבלת?
- ♥ בקבוצת דיון מסוג זה לא רואים את סימני שפת הגוף, אין קשר עין ואין קשר קולי לאור זאת :
- היעדר תגובה מילולית עלול לעורר תחושה קשה של התעלמות ממך כחבר בקבוצת הדיון.

- האנונימיות וחוסר ההיכרות מזמנים לא פעם נכונות גבוהה יותר לחשיפת רגשות ותחושות (גם אם הן קשות).

הצגת המשך האירוע:

בין התגובות לדבריה של רינה, נמצאה התגובה הבאה:

”אנחנו לא יודעים מי את? אף פעם לא הצגת את עצמך?! חשבת על זה?!”

התייחסות לאירוע על פי הנקודות הבאות:

- האם הבקשה מרינה להיחשף מוצדקת? מדוע?
 - מה דעתכם על הקונפליקט שעמו מתמודדת רינה, לגבי הצגתה והעובדה שבעקבות כך תקבל תגובות מהחברים?
 - אילו אפשרויות עומדות בפניה של רינה? מה דעתכם על אפשרות של התנתקות מהקבוצה?
 - האם כללי השיח עם אנשים שאני מכיר במפגש פיזי שונים מכללי השיח עם חברים וירטואליים? זרים?
 - אילו סכנות קיימות בהיחשפות ובמתן פרטים מזהים לאנשים שאינני מכיר?
 - אילו שיקולי דעת צריך להפעיל בהחלטה האם להזדהות בפרטים מלאים, חלקיים, בדויים או בכלל לא?
 - מהם "הקווים האדומים" שחצייתם מאותתת לנו שיש לעזוב את קבוצת הדיון?
- ♥ במסירת פרטים מזהים אנו לוקחים סיכונים וחשוב שהלומדים יכירו את הסכנות העלולות לנבוע מכך, ויפעילו שיקול דעת מחודש בכל סיטואציה וירטואלית שבה הם נדרשים לעשות זאת.
- בקשרים וירטואליים מתחדד הקונפליקט האם לחשוף את הפרטים האישיים ולהציג את עצמי כפי שאני, או להשתמש בשם בדוי ובפרטים לא אמיתיים.

מהלכה למעשה

היכנסו לקבוצת הדיון שפתחנו עבורכם, שם נמשיך לדון בנושא; נציג רעיונות והמלצות לגבי אופן ההתנהגות בפורום וירטואלי, נספר זה לזה כיצד פעלנו והתגברנו על קשיים שונים, נגיב לדברי החברים ונשתדל ביחד לשמור על כללי נימוס זה לזה.

כתובת הקבוצה:

http://www2.iol.co.il/communikit/scripts/forums/live/forums_all_18.asp?forum_id=1906

תפזורת - מידות ותכונות אופי במקרא

לפניכם תיפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הקשורות למעמדם של אנשים במקרא. ליד כל ציון מקור מהתנ"ך רשומה מילה המרמזת על המילה התנ"כית. עליכם לאתר את המילה ולשבץ אותה בתוך המשבצת. המילים יכולות להופיע בכל כיוון - מלמטה למעלה, ימינה, שמאלה ובאלכסון:

רועים (ירמיהו כה לד)	נסיך (שמואל ב ז ח)	חסר כל (דברים טו ז)
מארח (שופטים יט כב)	גוי (שמואל ב טו יט)	אפנדי (תהלים לה כא)
זקני ציון (שמואל ב ה ג)	נציב (במדבר כה יח)	מפקד צבאי (בראשית לו טו)
יושבי ראש (במדבר ז פד)	רש (דברים כד יב)	ארמלה (שמואל ב יד ה)
ראשי שבט (במדבר ל ב)	עתיר נכסים (ירמיהו ט כב)	זר (ויקרא יט לג)
מנהיגים (במדבר כה ד)	אביון (משלי כח ו)	אומלל (שמואל א ב ח)
לא מזרע אהרן (במדבר יז ה)	גביר (ישעיהו לב ה)	נתין (ויקרא יח כו)
תקיפי הארץ (יחזקאל יז ג)	מועסק (ויקרא יט יג)	בא כוח (ישעיהו כב טו)
משרתים (ירמיהו נ מה)	בעל בעמיו (שמואל ב יט יד)	גלמוד (דברים כד יז)
	בן המקום (שמות יב מה)	שמש (במדבר יא כח)

אתם מוזמנים לבקר באתר של עוזי קייש ולצפות בחידות ותיפזורות נוספות.
כתובת האתר : www.tashbetz.8m.com

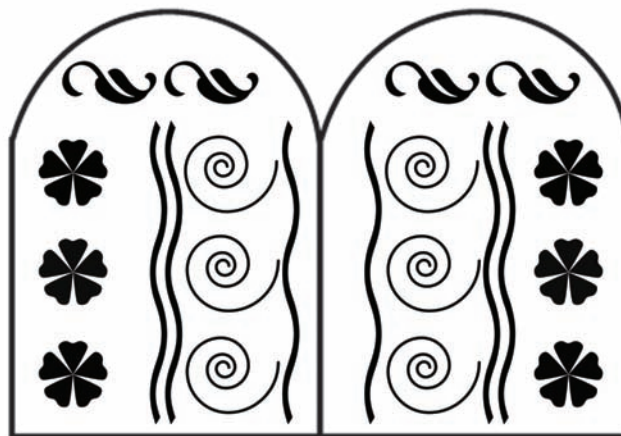
חג חנוכה

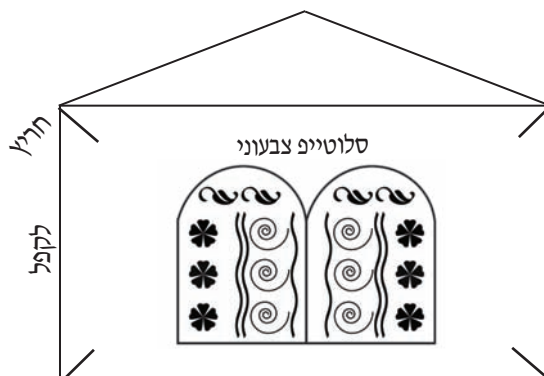
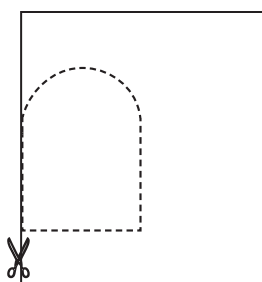
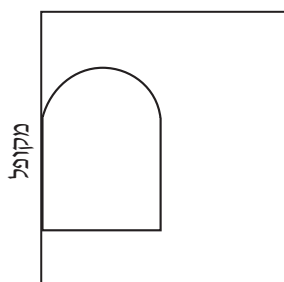
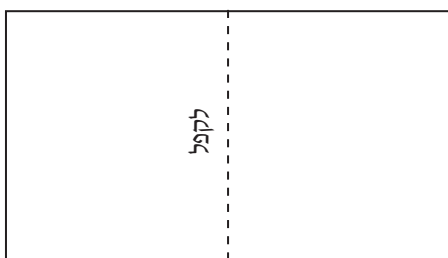
1. ריקוע נחושת - שערי ניקנור

כדאי לספר את הסיפור על פי מסכת יומא ל"ח ע"א. אפשר להיעזר בסיפור המעובד של הגב' יוכבד סגל מתוך הספר: "כה עשו חכמנו", דלתות שערי ניקנור, עמ' 63.

החומרים:

- דף נחושת, אפשרי בגודל 15/25 או כל דף מלבני
- מסמר
- לורדים דקים על בסיס ספירט (שאינם נמחקים)
- מספריים
- סלוטייפ צבעוני

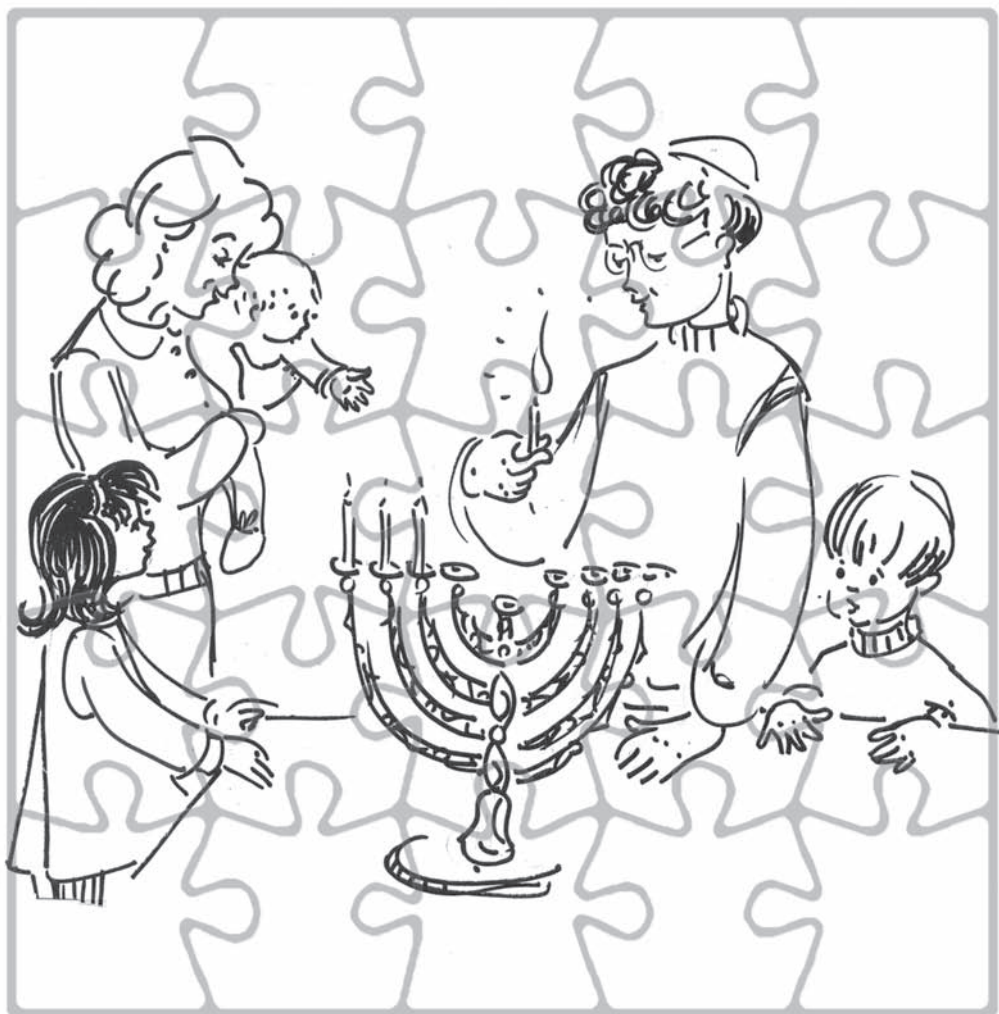

אופן ההכנה:

- מקפלים לשניים את הדף לרוחבו
- מסמנים בעיפרון דלת אחת כאשר הדף מקופל לשניים. משאירים 2-3 ס"מ מסגרת.
- חורטים על הדלתות איורים במסמר (על הצד ההפוך)
- חורצים בארבע הפינות חריץ ברוחב של חצי ס"מ ומקפלים (כדי לא להיחתך בקצוות החדים).
- מסביב לדלתות שמים סלטייף צבעוני כדי לא להיחתך מהנחושת החדשה ולקישוט.
- עוברים בתוך החריטה בלורדים צבעוניים, אפשר לחורר בצדדים ולתלות כתמונה, אפשרי להעמידו כקישוט אם הקיפול יותר רחב.

מאת מלכה אהרונסון

2. פאזל - להדליק נר של ...

חומר עזר

חומר אור-קולי

חנוכה

סרטי וידיאו (המצויים במרכזייה הפדגוגית התורנית)

- **לאור הנרות** - (יסודי וחט"ב) - 300 (כ.ר.), 227 (א), 24 - סיפור מלחמת המכבים מופיע בסרט בצילומי ציורים בשיטת האנימציה - עותק אחד של הסרט בשפה האמהרית (בהפקת נהורה).
- **פירסומי ניסא** (יסודי) - 183 (כ.ר.), 25 - חנוכה: פירסום הנס מתבטא בהדלקת נרות חנוכה; הדינים והמנהגים הקשורים בחג (מהסידרה "קשת וענף").
- **החשמונאים** - (יסודי) - 183 (כ.ר.), 25 - הרקע ההיסטורי של חג החנוכה (מהסידרה "קשת וענף").
- **חנוכה - מבט אל העבר** - (על-יסודי) - 329, 534 - מהדורה דמיונית של "מבט לחדשות" מתקופת החשמונאים.
- **חנוכה - חג דתי וחג לאומי** - (על-יסודי) - 536 - דיון בהשתתפות הרב יואל בן נון והסופר יורם קניוק (מהסידרה "שבעים פנים").
- **Hanuka Show** (אנגלית) - (הגיל הרך) - 241 - תוכנית במתכונת "רחוב סומסום" לחנוכה.
- **אורות** - (כל הגילים) - 30, 173 (ר), 390 - סרט אנימציה, המתאר, בשילוב של היסטוריה ואגדה, את סיפור חנוכה ולקחיה לדורות.
- **המכבים** - 502 (ר) (בהפקת גשר).
- **היום השמיני** - 66 (אנג), 535 (ר) - ברקע הסרט ויכוח בין בעל לאשתו אם להכניס את בנם לבריתו של אברהם אבינו.
- **חגים ומצוות** - 193 (ר) - שבת, כשרות, חנוכה, שופר, מזוזה, תפילין, בהפקת הסוכנות היהודית.
- **חידון** - 239 - בנושא הגבורה היהודית לחנוכה (מתוכנית "פיצוחים").
- **Hanuka** - 782 (אנגלית) - הרקע ההיסטורי של חג החנוכה - דינים, מנהגים ושירים.
- **חנוכה** - 879 - (מסידרת "פרפר נחמד").
- **חנוכה** - 882 - חג מדליק (מסידרת "פרפר נחמד").
- **חנוכה שמח עם אריאלה סביר** - 988 - שירי ילדים.
- **כד השמן של עזריה** - ילד בתקופת החשמונאים - 1117 - תיאטרון בובות של נעה אריאל מספר את סיפורו של ילד בתקופת החשמונאים - אולפני אתרוג.

קישורים לאתרים ברשת לחנוכה

ראה אתר האגף

<http://cms.education.gov.il/educationcms/units/toranit/haverimlareshet/chageyisrael/chanukah.htm>

מקורות קצרים

<http://cms.education.gov.il/educationcms/units/toranit/mekorotnose/moadim/chanukah.htm>

קלטות קול (המצויות במרכזייה הפדגוגית התורנית)

2040	- מרד החשמונאים.
2091, 2125	- יהודה המכבי כובש את ירושלים.
2092	- מירושלים לתקוע.
2267	- מאתיופיה לישראל - מסורת חגי ישראל באמהרית.
2261	- מעשה במנורה - תיאור עבודת יום יום במקדש (ע"פ הרמב"ם) בהפקת תלמוד תורה נחלה
2285	- Debbie Friedman - Miracles & Wonders
2392	- שירי חנוכה - מחרוזת שירים לילדים.

שקופיות (המצויות במרכזייה הפדגוגית התורנית)

חנוכיית - (משרד החינוך)

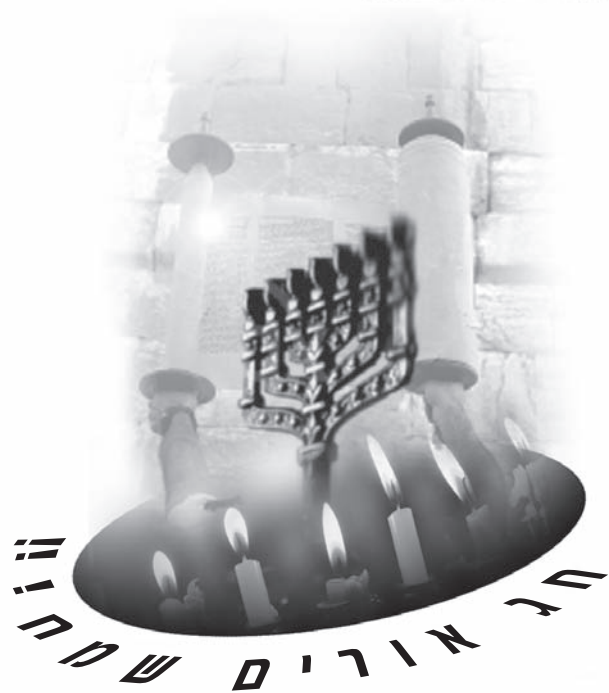
3006	- חג החנוכה
3007	- חנוכה בקהילות ישראל (זאב רדובן).
3029	- ארץ ישראל תחת שלטון יוון ותקופת החשמונאים (זאב רדובן).

שקופיות + קלטת

3014 - חנוכה (בהפקת גנוט, מפעלי נתן מירון).

פתרונות לתשבץ כסלו-טבת

מ	ה	ר	ש	א	ת	ש	י	ע	י
ר	ה	ל	א	מ	נ	ו	ה	ה	ה
ב	ר	י	ה	ו	ד	ה	ט	ז	ז
ד	ב	ו	ק	פ	ב	ת	ו	ק	ק
ה	י	נ	ש	י	ק	פ	ל	א	א
ק	נ	מ	ה	ר	י	ק	ד	ל	ל
ס	א	ת	י	מ	א	ש	כ	ו	ל
מ	ע	מ	ל	ת	ה	ה	נ	נ	נ
י	ש	ר	כ	י	ב	נ	א	ד	ד
מ	מ	ה	ב	ל	י	מ	ב	א	א
י	פ	י	ה	ש	ת	י	ה	ה	ה
ה	נ	ו	ד	ע	ב	י	ה	ו	ד
ש	י	א	ש	ד	ו	ד	נ	ו	ו
כ	ט	נ	ו	ד	ש	ד	ז	ז	ז
מ	ב	ו	ל	ל	מ	כ	ב	י	י
ה	ד	י	ו	ח	נ	נ	ל	ה	ה

פרשת תולדות

ג (1) ד (2) א (3) ד (4) ג (5)

פרשת ויצא

ג (1) ד (2) ב (3) ב (4) ג (5)

פרשת וישלח

ד (1) ד (2) ב (3) ג (4) ב (5)

פרשת וישב

ד (1) ד (2) א (3) ב (4) א (5)

פרשת מקץ

ב (1) ב (2) ד (3) ב (4) א (5)

פרשת ויגש

ג (1) ג (2) א (3) ב (4) ב (5)

פרשת ויחי

ג (1) ג (2) ג (3) ב (4) ב (5)

פרשת שמות

ד (1) ד (2) א (3) ג (4) ג (5)

